

MIKANDA KU BIPWILO BISAMBA-BIBIDI

Bufundiji bwa Kidishitu ba ku
Bakwitabija dyalelo dino'di

Bushintuludi bupela bwa Mukanda Ukola bwa
kwifunda kasuku nansha ke na kibumbo kya bantu.
Byalamunwe mu Kiluba na: Umba wa Bondo
Kazadi. Mulembi: Fred Morris

Kusokwelwa, Kipindi 1

Shapita 1 ku 3

Kudi Mutangi nansha Mutangidiji

Ano mashintuludi a Mukanda Ukola ashintululanga bubinebine pangala pa Kinenwa kya Leza mu muswelo upêla kutanga nekwivwanija. Kabidi ukokeja kwingidija mabuku ano'a kwifunda Mukanda Ukola kasuku kobe nansha kadi ne mu kibumbo kya bantu. Shi i kwifunda na kibumbo kya bantu, nabya muntu ne muntu mu kitango'mwa afwaninwa kwikala ne dibuku dyandi dino'di pamo ne Mukanda Ukola mwine kumo shi bikokejika. Mudi bivule bya kukuyukija mu dibuku dino. Nanshi wifunde'dyo bityebitye ne kulangalanga ponka bikata. Kabidi lomba Leza akukwashe kwingidija bintu byotanga mu bobbe bumi kadi ne monso moikadila.

Pano Tanga: Pomona kiyukeno kino, kikushintulwilanga kadi ne kushintulwila kibumbo kyodi nakyo'mba : mufwaninwe kutanga Kisonekwa kya Mukanda Ukola kumeso kwa kutanga myanda idi mu dibuku dino'di.

Wisambilepo'bidi: Ebiya pomona kino kiyukeno, kikapanga kipangujo kyokokeja kwingidija mu kifundwa kya kibumbo.

Kitatyi kya milombelo: Po mona kino, kikulombola abe kulomba Leza akukwashe kwivwanija byowafunda kadi ne umone kwibingidija mu bumi bobbe kadi ne kwiabanya'byo balunda nobe betabije.

Popa pomona kiyukeno kino mu kabelobelo, nabya i myanda ilombolwa bafundi, basapudi kadi ne bafundiji ba Mukanda Ukola.

Butangi butokaminwamo i buletwe mwanda wa kukupa myanda ya buleme nakampata. Aye Leza wingidijabo kwisamba kodi. O mwanda mwine ufwaniwe kutanga panopano ponka nansha kadi kyaba kikwabo ne wingidije'bo mu kwifunda kobe ku njibo yobe. Butangi buno butamba mu Kipwanino Kipyaa, ke kipindi kya Mukanda Ukola kadi, kyasonkelwe kupwa kwa kwikala Yesu Kidishitu panopantanda. Abo buno i bukwatañane na Kipwanino Kikulu kishilula na Mukanda wa Ngalwilo. Mashintuludi ano a Mukanda Ukola aletanga bubinebine bwa Leza bu kyalwilo kya kwitabija bonsololo. Muntu utangidile bufundiji wafwaninwa kubwejako bifwaninwe kulonga ne byobya bya kadi mumone mu bwandi bumi bwa Bwine-Kidishitu ne mu mwikadilo wandi kadi. Tufwija : Bisonekwa Bikola i biyatwe mu Mukanda Ukola, 1997.

Apocalypse Partie 1 Manne commentaire biblique © 2010, 2013 Fred Morris, Manna Publications (USA) Inc. Tous droits réservés

Dieu nous a permis d'imprimer ce titre dans les pays suivants :

Edition « anglais facile à lire » d'abord publié au Royaume-Uni en 2013

Réimpression en 2013 en Inde (anglais et telougou)

Réimpression en 2013 en Ethiopie (amharic)

Réimpression en 2014 en Inde (kannada), R.D. Congo, Katanga (kiluba et français)

Réimpression en 2015 en Cameroun (anglais), R.D. Congo, Katanga (kiluba, français et kisongye), India (kannada) et l'Union du Myanmar (burman)

Réimpression en 2016 en Myanmar (falam chin), R.D. Congo (français et kiluba)

Réimpression en 2017 en Myanmar (falam chin), R.D. Congo, Katanga (français et kisongye), Cameroun (français)

Réimpression en 2018 en Myanmar (falam chin), R.D. Congo, Katanga (français, kisongye et kiluba), Cameroun (français)

Réimpression en 2019 en Myanmar (falam chin), R.D. Congo, Katanga (français et kiluba)

Réimpression en 2020 en Cameroun (français)

Réimpression en 2021 en R.D. Congo, Katanga (français et kiluba)

KITWELELO

Yoano wadi mukutwe na Bene Loma ponka pa kisanga kya Patemoso kepapite myaka 1.900. ke-muntu wakambakanibwe pa kusapula Myanda Miyampe ya'mba Yesu i aye Kidishitu nansha bu i aye Meshiasa. Aye i Mwana Leza wabutwilwe kupandija bapanopantanda ku bubi. Dijina dyandi 'Yesu' nansha bu 'Yeshua' kushintulula kokunena'mba 'Mupandiji'.

Yoano wasonekele Mukanda wa Kusokwelwa kubwipi kwa myaka 90 kunyuma kwa lubutulo lwa Yesu. Kino kyadi myaka 50 kunyuma kwa Yesu kupwa kwipaibwa kadi ne kukanda'ye momwa mulu kukekala na Shandi, Leza Mwinebukomobonso kadi Mupangi wa diulu ne ntanda mine. Yoano wadi ke mununu pamumwekele Yesu ne kumulombola kusoneka bino byabinebine'bi.

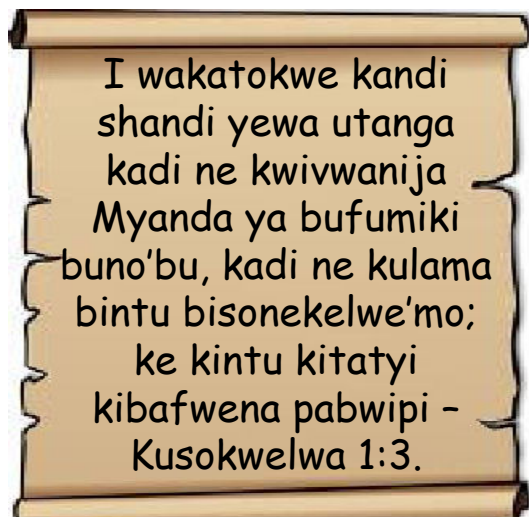
Kusokwelwa i mukanda wamfulo mu Mukanda Ukola. Kishima 'Kusokwelwa' kushintulula kokunena'mba bubinebine butambulwe butambididila kudi Leza. Bupananga Myanda ya bukankamiki kadi ne bidyumu bya Leza pangala pa Kidye kiyako.

Mukanda wa Kusokwelwa ulombolanga biya kumeso ino keulombolangapo mafuku menemene a mafuku a mfulu nansha bitatyi byamfulo ehe. Yesu wanene'mba i kutupu nansha umo poso enka Leza Mwine bukomobonso ye uyukile bitatyi ne mafuku. Shi kepano witulengejanga kutota ne Kukulupila mudi Mfumwetu Musanguke kadi Wantumbo poso'nka byasakujoka na ntumbo.

BYONSO I BYAPADI YESU

Mukanda wa Kusokwelwa witulombola Yesu ye udi pa bukata bwa Myanda yonsololo. Ke-muntu aye wadiko kumeso kwa bintu byonso kupangibwa (Bene Kolose 1:17). Kadi aye wikeleko nyeke na nyeke-ke. Aye utelwa ne dya bu 'Alufa ne bu Omega', kuno kokunena'mba 'Umbajini ne kadi Wamfulo' Kabidi aye ye Ngalwilo kadi ye mfulu (Kusokwelwa 1:8,17). Alufa ne Omega i majina ashintulula'mba umbajinji kadi wamfulo mu ludimi lwa Kingidiki lwaingidijibwe ne mu kitatyi kya ba Yoano.

Leza ukankamika betabije babinebine kukokela Yesu, kukomena Satana kadi ne kukwasha bantu bakwabo kuba enka nenki'u. Yesu walaile bakumwitabija Bukomo bwa Muya Ujila bwakwibakokejeja kuba enka nenki'u (Yoano 14:16-17, 26; 15:26; Luka 24:49).

Mashapita asatu mabajinji a Mukanda wa Kusokwelwa etulombola'mba Yesu wapempwile Yoano kusoneka Myanda ya buleme ku bipwilo bisamba-bibidi. Kepapite myaka 1.900 (tala pa Kifwatulo kya ntanda).

Wisambilepo' bidi:

1. Le mwanda'ka i kyendelemo kutanga byonso bibidi Kipwanino Kikulu ne Kipyia dyalelo dino'di?
2. Shintulula i namani kadi le mwanda'ka Mukanda Ukola onso mutuntulu wisambilanga pangala pa Yesu, Mwana Leza.
3. Le mwanda'ka Leza ulekele Satana ne bandemona kutompa ne kongola bantu?
4. Le i bika byoyukile kutabukidila pangala pa Mukanda wa Kusokwelwa ?

Fwatakanya' bidi pa kino : Le i namani motulombwela Bene

Kidishitu mwakunekenya kibi na kiyampe ? Le i namani mwakulombelela bampikwa kwitabija'mba banyongololwe ku mingilo ya Satana ne ya bandemona bandi ?

Kitatyi kya milombelo : Wilombelele' bidi mwanda wa umone ñeni ya kwivwanija bubinebine bwa Leza kadi mwanda waumone kunekenya Satana byotanga bushintuludi bwa Mukanda Ukola.

Dibajinji tanga: Kusokwelwa 1:1-7

BINENWA BYA YESU KU KIPWILO KYANDI DYALELO DINO'DI

Leza wapene kudi Yoano Kusokwelwa kwa Yesu Kidishitu:

- Kutendela kadi ne kukankamika Bene Kidishitu bapangwapangwa,
- Kwibandyumuna'mba bamone kunekenya kibi na kiyampe,
- Kulaa bintu biyampe ku boba bakankamene ne kunekenya bibi,
- Kufumika pangala pa bintu bya kumeso.

Ke-bantu Bene Kidishitu ba kipwilo kibajinji beshishimikile pa mukanda uno'u. ne dyalelo Bene Kidishitu abafwaninwa kulonga enka nenki'u. Kidishitu musanguke wapene myanda ino'i mwakwikadila Betabije mu kitatyi'kya kadi ne bakwabo kutanga dyalelo dino'di.

Mukanda uno wa Kusokwelwa ke bufumukipo bwa Yoano ehe. I kinenwa kya Leza kupityila bukamoni bwa Yesu (1 :2). I pangala pa kunekenya bwa Satana kadi ne pa bushindañanyi bwa Leza bwamfulo padi aye kadi ne bwa pa bibi byonsololo. Mukanda wa Kusokwelwa ulombolanga mwingilo wa kumeso wa Kidishitu pa mwanda wa Kipwilo kyandi kadi ne pa mwanda wa bantu.

Yoano witulombola'mba betabije batanga ne kwivwanija kadi ne kukokela bino bisonekwa nabya bakekala badyese (Kusokwelwa 1 :3).

Kutabukidila, binenwa bya Yesu mu ano mashapita asatu mabajinji i kidyumu kadi ne kukankamika bakwitabija bonso. Mashapita 2 ne 3 mutanwa binenwa bya Yesu ku bipwilo bisamba-bibidi bidi mu Asha (kuponu dyuba kwa ntanda ya Turquie) mu yoya myaka'a (Kuoskwelwa 1 :4) ke-bantu basumininwe bikata pa byobya byasonekelwe, kutyina'mba bakekala kunyuma. Nabya netu mo monka.

Yoano walombela batangi bandi buntu ne ndoe itamba kudi Leza kadi ne itamba ku « mishipiditu isamba-ibidi » idi kumeso kwa luponu Iwandi (Kusokwelwa 1 :4). Bungi isamba-ibidi mu Mukanda Ukola i « umbadilo ufunkila bubwaninine ».

MAJINA AMO NE BITENTA BYA KIDISHITU

Kupwa Yoano waleta majina mashiañane a Yesu mwanda wa kwituvuluja'ye i ani (Kusokwelwa 1:5). Kwelelako, majina ne bitenta byatelele Yesu aye mwine mu shapita 2 ne 3 alombola bu-Leza bwandi. Aye udi ne Shandi momwa mulu kadi ye wendeja bintu byonsololo byadi pa luponu Iwandi. Aye udi na lupusa lonsololo 'momwa mulu ne panopanshi pene' (Mateo 28:18).

Mwikadilo wa Yesu Kidishitu, Mwana Leza kadi Mupandiji wetu.

Bino byobitulombola Yoano pangala pa Yesu mu 1 :5 :

1. Aye i 'kamoni kabinebine' ka Leza ye wafwaninwa kukulupilwa. Bayudea bangi kebpotolwelepo uno Umo enka wisambila'po bisonekwa byonsololo bya Kipwanino Kikulu. Yesu webalombwele'mba: 'Shi mwaitabije Mosesa, nankyo mifwaninwe ne nkungitabija ami, mwanda wasonekele bya padi ami' (Yoano 5:46). Kadi Yesu wanena'mba, 'Tata wantumine uleta bukamoni pwa padi ami. Kadi mu wenu Mukanda Wabijila musonekelwa'mba bukamoni bwa bantu babidi nabya i bwa binebine... bukamoni bwami bukwabo i Tata, wantumine' (Yoano 5:37).
2. Yesu Kidishitu i 'umbajinji kusanguka kutamba mu bafu'. Mwana kasuku wa Leza ye umbajinji kusanguka kutamba ku lufu Iwa pa musalabu ino pano i mumi nyeke ne nyeke-ke (Bene Kolose 1:15, 18). Mwikeulu wanene bana-bakaji baile ku kibundu kushinga mubidi wandi mufwe manyi, 'Muno i mutupu'ye. Wasanguka' (Luka 24:6).
3. Aye 'ulelele pangala pa balopwe bapanopanshi'. Aye i Mulopwe dya balopwe kadi i Mfumwandya ntanda yonsololo. Ke-muntu wasenswe babipyamambo ke pantu wafundukile mulu ne kutukila Panopantanda pa bingojila, ne kwikala pamo bwqa batwe kadi wafwa pa mwanda wa bubu bwetu. 'Aye wetunyongolwele ku bubu bwetu ponka pa mashi andi'.

Bene Kidishitu mu mafuku a Yoano basakidile kuyuka lupusa lwa Kidishitu ne bukomo bwandi bwine. Kipwilo kyapangilwepangilwe kyasakile kuvuluka bulopwe bwa Kidishitu bwadi bwa nyeke-ke kadi ne kutabuka kulampe kwine bukomo bwa Satana nansha ke ne bukomo bwa bulopwe bwa bwine-Loma bwine. Nanshi `Panai ntumbo... kudi Aye kasuku kandi wetusenswe ! » (Kusokwelwa 1 :5).

BATWE TWI BULOPWE BWA BUPIDISHITU

Yoano wapene ntumbo ne buleme kudi Yesu mu Kusokwelwa 1 :6 :

- Ke-muntu wetutudile bu bakisaka kya bulopwe bwandi.
- Kadi wetubikika bu balopwe kadi bapidishitu bakwingidila Shandi Leza.

Kidishitu ye Mupidishitu wetu Mukatampe kadi wetutula netu bu bapidishitu bakwingidila Leza mudi Aye (1 Petelo 2:5, 9). Kabidi netu twi balopwe babikele pa bulopwe bwa mushipiditu pamo na Kidishitu. Kino i kintu kya mvubu kitendelwa! Bene Kidishitu divule bapitanga bitupu pa buno bubinebine pampikwa kutako mutyima.

Pa bajinji, Leza watongele kisaka kya Levi kumwingidila bu bapidishitu mu Njibo Ikola kadi ne kwiilama. Ke-bantu Bene Levi balamine bintu bijila ne kufundula bintu byampikwa bu-ujila (Umbadilo 3:5-10). Baimene kumeso a Leza ne kumwingidila pa kyaba kya bantu. Ke-muntu mupidishitu i yewa usengela bantu kudi Leza.

Bene Kidishitu bonso ibetwe kwingila bu bapidishitu mu uno muswelo. Ke enkapo wikale wa ku kisaka kampanda ehe; i enka kwikala wa Kidishitu kete. Ebiya nabya ukela "bitapwa" bya mitendelo, bya mingilo kadi ne milombelo kudi Leza Tata wetu – kadi ne kwingidila banabetu banabakaji ne banabalume `mudi Kidishitu`.

Kilomba kyaba kilampe ne ditukijetyima kulomba kudi Leza pa mwanda wa banabetu banabalume ne banabakaji mu lwitabijo. Kadi tufwaninwe kulombelela bampikwa kwitabija`mba bamone kwitabija nabo. Kino kitelwa`mba i `kulombelela bantu bakwabo`. Nanshi milombelo i dishinda dya Bukomo ditutwala kukwasha bantu bakwabo. Nanshi ketwakikalaipe na kampeja-bukidi kakuleka kulonga namino`u. nanshi tukungilei Leza etulombole bintu bya mvubu byasakile tulonge`byo (Habakuka 2:3). Aye usakile betabije babinebine kwiabanya bulopwe bwandi mu miswelo mishiañane.

Yoano kadi uvuluja batangi bandi amba Yesu Kidishitu ukajoka monka dikwabo bukidi bonka. Bantu bavule bakazakala pa mwanda wa bubi bwabo (Kusokwelwa 1:7).

Wisambilepo`bidi:

1. Mu vese umo Yoano witulombola bintu bisatu pangala pa Yesu Kidishitu (Kusokwelwa 1:5). Le bino bintu`bi bishitulula bika?

2. Le i bintu'ka Yoano byetulombola pangala pa balondji ba Kidishitu? (Kusokwelwa 1:6). Le bishintulula bika?
3. Le i mwingilo'ka wadi wingila Bene Levi? Le i baani bapingakene Bene Levi mu Kipwilo kya Kipwanino Kipya?
4. Le kika kikokeja kulonga Bene Kidishitu bonsololo bu bapidishitu ba Kipwanino Kipya?

 Fwatakanya' bidi pa kino: Le i bika byotwitabije pangala pa Yesu ne pa balondji bandi ? (Kusokwelwa 1 :5-6).

 Kitatyi kya milombelo : Lombela mwanda wa wivwanije lwito lobe bwa mupidishitu wa Leza wa kwingila mu kisaka kya betabije.

 Pano tanga: Kusokwelwa 1:8-20.

KIDISHITU, MWANA LEZA WA NYKE, WAPEMPULA YOANO

Kabidi Yoano wasapwila monka batangi bandi pangala pa mwikadilo wa Yesu Kidishitu wa kulodila monka nyeke: 'Alufa kadi Omega, udiko dyalelo, kadi wadiko kungalwilo, Ebiya kadi ukayako Mwine Bukomobonso' (Kusokwelwa 1:8).

Yoano wetusonekela mu Kusokwelwa 1:9 bwa mwanetu mudi Kidishitu:

- Wasusuka netu monka mu kumwingidila Leza,
- Walombola kutukija-kwamutyima ne kukankamana kwa monka 'mudi Kidishitu',
- Wasuswilwe ne kupelwa pa mwanda wa lwitabijo lwandi lwa kusapula kinenwa kya Leza kadi ne bukamoni bwandi bwa Yesu.

Yoano welombola'mba i mukutwe pa Kisanga kya Patemosa – kidi pabukata bwa ntanda ya Tiliki (Turque) ne ntanda ya Ngidiki (Kusokwelwa 1 :9). Wakutyilwepo pa mwanda wa kusapula bisonekwa bya Kipwanino Kikulu pangala pa mulao wa kubutulwa, lufu kadi ne lusangukilo lwa Meshiasa. Wakutyilwe mwanda wa kusapula bukamoni pangala pa Yesu waitabije bu Meshiasa walailwe na Leza, ke Kidishitu kadi, Mwana Leza Mupandiji wabapnopantanda.

Yoano walamine lwitabijo nansha wadi mukutwe. Ebiya difuku dimo, wadi ulombela 'monka mu bukomo bwa Muya-Ujila', ponkapo waivwana diwi kunyuma kwandi pamo bwa kimpungidi (Kusokwelwa 1 :10). Dino diwi dyaivwene Yoano dyadi dinena'mba, 'Soneka pa muvungo owamona'u ne utume ku bipwilo bisamba-bibidi bidi mu Asha' (Kusokwelwa 1 :11). Bino bipwilo byadi bikatampe mu myaka'ya mu Asha ya mu bubikadi bwa Bene Loma idi kupona kwa dyuba kwa ntanda itelwa bu Tiliki (Turquie) dyalelo dino'di (tala pa kifwatulo).

Kupangwapangwa kukatampe kadi byamalwa byafikile ku bino bipwilo bisamba-bibidi. Binenwa bya Kidishitu kobadi byadi biyule lukulupilo kadi ne busengi, ino kadi mwadi ne bidyumu pangala pa kupona kwabo. Bino bipwilo kebikidikopo dyalelo dino'di kabidi tudi na bivule byakwifunda pa binenwa bino'bi.

YOANO WAMONE YESU, MUPANDIJI MUSANGUKE

Yoano byawaalamukile'mba amone kutamba diwi, ponkapo wamona bibikwa-binanu bya nsahabu. Mubukata mwa kino Kimonwa Yoano wamona Yesu Kidishitu – 'umo wifwene Mwana Muntu' (Kusokwelwa 1:13). Dino dyadi dijina Yesu dyaingidije aye mwine kadi ne basoneki ba Kipwanino Kikulu baingidije'dyo nabo. Yesu, Mwana Leza, waikela ke Muntu pawaille Panopantanda. Yesu wafwile kadi wasanguka monka dikwabo Kabidi pano

ushikete na Shandi pa kipona kyandi momwa mulu. Wetelele aye mwine bu 'Mwana Muntu' ino pano i musanguke kadi i wikele'ko nyeke-ke bu 'Mwana Leza'.

Kimonwa kyamwene Yoano kya Kidishitu musanguke kyadi kya buya bwa dyangi. Kyamuvulwije mwikadilo ne Bukomo bwa nyeke bwa Kidishitu kadi bushindangani bwandi pa lufu bu Mupandiji wetu.

Yoano wapona ku maulu a Kidishitu pamo bwa mufwe. Ino aye Yesu watenteka kuboko kwandi kulume padi Yoano ne kumunena'mba: 'Kokikwatwapo moyo mhm!' (Kusokwelwa 1:17). Bino binenwa byatambwile Yoano byapelwe ku bonso bakulonda Kidishitu. Kadi kyamulombwelwe kusambakanya'byo ku bonso. Yesu wamunena'mba, 'Soneka... byowamona, byafika panopano, kadi ne byobya biyako kumeso' (Kusokwelwa 1:19).

Yoano wakokela Yesu. Bisonekwa byandi byaladila monka kadi ne kutentulwa'byo enka ne byobyasambulukile ku bipwilo Panopantanda mu myaka'ya kufikija ka ne ku dyalelo dino'di. Yoano i kamoni kabinebine ka Yesu – byadi ne byawanenene.

Wisambilepo' bidi:

1. Le Yoano wadi kwepi pa watambwile binenwa bino'bi? Le pa mwanda'ka? (Kusokwelwa 1:9).
2. Le Muya-Ujila walongele bika palombele Yoano ? (Kusokwelwa 1 :10).
3. Le Le kibikwa-binanu kishintulula bika ? Le mwinya wa Yesu umwekele mu Kipwilo kyenu ?
4. Le i kika kyetulombola Yoano pangala pa Yesu Kidishitu?

Fwatakanya' bidi pa kino: Le bine mwibafwaninwe kwikala banababo na Yoano (Kusokwelwa 1:9)? Le mwibeteakanye kwikala na bukomo bwa Muya-Ujila kwingila mu bumi bwenu? (Kusokwelwa 1:10).

Kitatyi kya milombelo: Lombela Leza kukuputula meso obe mwanda wa umone bumi bwa byamushipiditu bwa bino bipwilo bisamba-bibidi'bi.

Le i kika kyamwene Yoano mu Kimonwa kyandi kya Kidishitu

Bibikwabinanu bisamba-bibidi bya nsahabu (Kusokwelwa 1:12, 20) i kimfwa kya mwinya wa Kidishitu wikele mubkata mwa bipwilo bisamba-bibidi bitelelwe mu vese 11. Mushindañani Kidishitu unanga mubukata mwa bino bipwilo'bi pamo bwa mwinya wa Panopantanda. Konsololo kubungakana Bene Kidishitu pamo mu dijina dyandi, Yesu unena'mba, 'Ami ngidi mubukata mwabo' (Mateo 18:20).

- Yesu unanga mukata mwa bipwilo;
- Uletamo bumo, kisanso ne mufwaninwe kwikadila;
- Kwibakankamika, kwibasenga, ne kwibapa bukomo;

- Koija ne kupandula bantu bandi ;
- Kwibanekenya pa bubi bwabo kadi ne kwibeta'mba balamuke pa mutyima ;
- Kwikala na Kipwilo kyandi nyeke, ka ne kumfulo ya ntanda (Mateo 28 :20).

Kimonwa kya Kidishitu, Mwana Leza, i kilombolwe na Yoano '**pamo bwa Mwana Muntu'** (Kusokwelwa 1 :13).

Aye i Mupolofeto mukatampe wa Leza ulembelwe mu bisonekwa bya Kipwanino Kikulu (Ñimboyamitoto 8 :4-5 ; 80 :17 ; Isaya 56 :2 kadi kutabuka misusa 90 mu Mikanda ya Ezekyele ne Danyeale). Ke-muntu wadi uwwele mukukumba mulampe ne nsahabu ijokolokele kyadi kyandi.

Kimonwa kya Kidishitu kyokyamwenwe pamo na ñenyenye isamba-ibidi ikwetwe mu kuboko kwandi kulume. Kuno kokushintulula'mba ukwete bipwilo bisamba-bibidi mu kuboko kwandi kulume ko ako kuboko kwa bukomo ne lupusa kadi. Ebiya kadi kipete kya bui kubidi kitamba mu kyakanwa kyandi. Kino kipete'ki kyo Kinenwa kya Leza (Bene Efisesa 6 :17) kilombola Bukomo bwandi bulama kadi ne kunekenya bubi bwa bapandulwemo (Kusokwelwa 1 :14-16). Akyo kino kipete kyotataula munda mwetu kushiañanya *byabinebine bya Leza ne milangwe ya muntu*. Kabidi Yoano walombola mwamwenine mpala ya Kidishitu'mba yadi yeñenya pamo ka bwa dyuba. Kadi ne meso andi pamo bwa lubimbi lwa mudilo. Ne Nywene yandi nayo pamo ka bwa mutonge bumfitule ne kadi mauu andi nao pamo bwa mukuba musungululwe.

Kadi lomba Leza akupe bumi bwalamuke mu byamushipiditu mwanda wa umone kumwingidila monka mu kisanso kadi ne na Bukomo bwa Muya-Ujila.

KITWELELO KU KUSOKWELWA SHAPITA 2 NE 3

Yoano wasonekele byobya byasakile Yesu kwisamba ku bipwilo bisamba-bibidi mu Kusokwelwa 2:1 ka ne ku Kusokwelwa 3:22. Binenwa bya Yesu ku bipwilo bisamba-bibidi byebavulwije byobya byamwekele kunyuma ne kulombodidila byobya byabinebine pa kyokya kitatyi. Kadi binenwa bino'bi byadi bu kidyumu pa byobya bikafika kumeso. Kyadi kya buleme nakampata ku betabije kwivwaninija byabinebine bino'bi pobadi. Nanshi

yadi mvubu mikatampe kobadi kwivwanija kyokya kyoloke ne kyokya kibikibi.

I bipwilo bityetye dyalelo dino'di byendelela kyaba kilampe. Kino i kidyumu ne ku batwe badyalelo tumone kukokela myanda ino'i ya Yesu kadi nekwiifundija kulongela monka na monka. Ke-mintu Myanda ya Kidishitu yaendelele ne kutangibwa kadi kufundwa'yo na Bene Kidishitu koku ne koku Panopantanda kasha. Ne batwe netu, tufwaninwe kwivwanija bino byabinebine mwanda watumone kuyuka kyokya kyakoloka ne kulongela'kyo monka. Nabya tukatama mu lwitabijo, mu kwivwanija, mu bukamoni ne mingilo ponka.

Ano mashapita baidi a Mukanda wa Kusokwelwa akankamika Bene Kidishitu kushimata mu lwitabijo ka ne kumfulo. Nabya kadi balombole Mwine-Kidishitu ense buleme bwa kuyukidila mwashilwidile Kipwilo, mokikadile dyalelo kadi ne mokikekadila kumeso. Kino i kyabuleme nakampata mu muswelo wakufikidija kisakwa kya Leza mudi Kidishitu, kya'mba 'Yewa ukakankamana ka ne kumfulo nabya yeukapanda' (Mateo 10:22).

Kibikwa-binanu kifunkila bwikadi bwa Kidishitu mu bipwilo. Kisakwa kikatampe kya Kipwilo i kwikala bu mwinya ne bukamoni pa mwanda wa Yesu Kidishitu. Kino kyubibwanga enka potulombola bantu bakwabo kisanso kya Leza kadi ne kwibasapwila Myanda Miyampe ya Lupandilo Iwa Leza Iwa ponka padi Yesu ku babipyamambo (Bilongwa bya batumibwa 1:8). Kadi tufunda'mba Mwine Kidishitu ense udi ne luñenyenye nansha bu mwikeulu umulama ne kumukunkuja mu bukamoni bwandi (Kusokwelwa 1:20 ne 2:1). Byobiya mwikadilo wetu ukamonwa ne na boba badi panja pa kipwilo bene.

Mikanda yonsololo yatuminwe ku bino bipwilo bisamba-bibidi yatudilwe mu muswelo umo onka mwanda wa ikale mitane mu bufundiji bwa bya bu-Leza. Mikanda mivule ya mu ino isamba-ibidi idi ne bipindi bisamba :

1. Lwimu mo amo muno mushintulwilwe Yesu, kadi ne Mulembi mwine.
2. Bipwilo byonso, poso ka Laodesea, bibatendelwa pa mwanda wa bukamoni bwabo kadi ne pa mwanda wa mingilo yabo ya bulopwe bwa Leza.
3. Kadi pabalondwa na matope a Yesu ku bipwilo bitano.
4. Ebiya Yesu wakankamika bakwitabija kadi ne kudyumuna boba basaka kwalamuka pa mutyima.
5. Kidyumu 'kwivwana kinena Muya-Ujila'.
6. Mulao ubapebwa ku boba bakwimanija ne kunekenya byamalwa ne bitompibwa.

Ino Myanda yatumwa ku bipwilo bisamba-bibidi ikokejika kwifundayo kasuku. Ebiya kadi ikekala na mvubu mikatampe shi ibefundwe na kibumbo

kya Bene Kidishitu bekute pamo kadi badi na kipwano kyabinebine abo bene na bene kadi ne na Mfumwetu. Kabidi kwalamunwa kwa Muntu kasuku kandi kukokeja kuleta mwinya wa Kidishitu ku kibumbo kya bantu

Le namani Yesu mwelombwedile Aye mwine kudi Yoano

Kungalwilo kwa binenwa byonso ku bipwilo bisamba-bibidi, Yesu washintulwile kintu kimo pangala pandi:

2:1. Yesu wanene'mba omwa mulu ulelele Kipwilo ne Kipwilo (**luñenyenye**) mu kuboko kwandi. Wibilelele mu kuboko kwandi kulume, kino i kiyukeno kya lupusa ne Bukomo. Kadi udi mubukata mwa bakwitabija badi Panopantanda (**kibikwa-binanu**).

2:8. Yesu wanene'mba udi bwa Mbutwile (Tata) mwanda udi kungalwilo kadi ne kumfulo kwa bintu byonso (**Alufa ne Omega**). Kadi i aye Meshiasa walailwe kufwa kadi ne kusanguka monka mwanda udi na bushindanganyi padi Satana ne pa lufu lwine.

2 :12. Yesu udi na bukomo bwa Kinenwa kya Leza kupana bumi bwa nyeke-ke. Lupanga lwandi lwa bui kubidi kokunena'mba i Kinenwa kya Leza kilama Bene Kidishitu ne kwibalombola popa pobapona, kabidi akyo kitwelelela munda mwa bwabo bumi.

2 :18. Yesu wetelele aye mwine ne bu 'Mwana Muntu' kadi ne bu 'Mwana Leza'. Bino byo bitenta bibidi bya Yesu bilombola'mba i aye i Leza wabutwilwe bu muntu. **Meso andi bwa lubibi lwa mudilo** i amona munda mwa mityima yetu kadi ne **maulu andi a mukuba** i akwimanija pototo poo mu ino ntanda ya bubi.

3.1. Yesu ye uludika byabuntu byonsololo bya Mushipiditu kadi ne bamwikeulu bapenwe ku Kipwilo ne Kipwilo (Muya-Ujila wa Leza ku Kipwilo ne Kipwilo).

3:7. Yesu i 'Ujila kadi Wabinebine'. Aye i walailwe wa ku musuku wa Mulopwe Davida kadi udi na lupusa (**lufungulo**) lulengeja bantu balwitabijo kutwela mu bulopwe bwa Leza, mo bakashikata nyeke ne nyeke -ke. Kadi udi na lupusa lwa pangila bamo panja.

3:14. Yesu wanene'mba aye i '**Amena**' kokunena'mba Myanda yandi i ya 'bine kadi iladila monka nyeke-ke'. Potunena'mba 'Amena' kuno kokunena'mba: 'Twitabije bunu bubinebine'. Yesu i kimfwa (bukamoni) kibwaninine kya bunu bubinebine bwa Leza mwanda aye i bine wa Leza. Kadi aye ye muludiki wa bipangwa bya Leza.

Dingamanya bino'bi mu muswelo Yoano wawasasawila Yesu mu Kusokwelwa 1:4-6, 12-16.

Misambo isamba-ibidi ya binanu.

ba Leza nansha ke mu mingilo ya kutwala Myanda Miyampe koku ne kokune Panopantanda (Mateo 5:14-16).

Pano tanga: Kusokwelwa 2:1-7.

MUKANDA KU KIPWILO KIDI MU EFISESA

Binenwa bya Yesu mu uno mukanda umbajinji i kuvuluja enselele'mba Aye i umo enka ukwete ñenyenye isamba-ibidi mu kuboko kwandi kulume. Kadi i aye umo enka unanga mubukata mwa bibikwa-binanu bisamba-bibidi bya nsahabu. Kuno kokushintulula'mba kibumbo kyonso kya bakwitabija kidi mu kuboko kulume kwandi. Kuboko kwandi kulume i kuboko kwandi kukomokomo, lupusa kadi ne busengi. Aye i mulami wetu Leza unena ku bantu bandi amba, 'Kokikwatwapo moyo ehe, Ami ngidi pano kukukwasha' (Isaya 41:13).

Bino binenwa kadi bishintulula'mba bipwilo, nansha bu bibikwa-binanu bisaminanga mwinya, uno o mwingilo mwine wabyo. Yesu usenswe kunanga mubukata mwa bipwilo pamo bwa uno mwinya'u. Nanshi bantu bandi ibalamikwe ku Bukomo bwandi. Kidishitu upananga Bukomo kadi wibetanga kwikala 'mwinya wa panopantanda' kupityila bukamoni bwabo (Mateo 5:14; Bene Fidipai 2:15). Uno 'mwinya' umonwanga mu bumi bwa boba badi kipwano kya mobukila ne mobukila na Yesu Kabidi ne nsulo ya bwandi Bukomo – i Muya Ujila.

Yesu walombwele Yoano bintu bimo bilumbuluke pangala pa Kipwilo mu Efisesa. 'Ndyukile bilongwa byobe. Kabidi tamba kala wingilanga bikata. Ndyukile'mba kukokejapo kwendelelana boba babingojila ehe' (2:2). Yesu wayukile'mba bakwitabija bashikilwe butoty bwa bankishi, butapani, busekese, kadi bingojila mu Efisesa.

Efisesa kyadi Kibundi kikatampe, kya bupeta kadi kyadi ne nkula mikatampe ku Tiliki (Turquie). Yoano wasonekele binenwa bino bya Yesu: 'kadi watompele boba badi betela bu batumibwa (2:2). Ndyukile wasokwele bubela bwabo'. Baledi ba Kipwilo badyumwine bakwitabija binebine kusonsoloka bafundiji babubela. Bakimbilekimbile bisonekwa bya Kipwanino Kikulu kujingulula Bufundiji ne kwibujadika kadi balondele Bufundiji bwa batumibwa mu Kipwanino Kipya.

Bene Kidishitu mu Efisesa badi baktendelwa mu kitatyi kya Kipwilo Kibajinji. Yesu wayukile 'bilongwa byabo bilumbuluke, kadi ne mingilo

yabo ne kusumininwa kwabo' (2:2). Wayukile byobalongo ne bula bwa kitatyi kadi ne mobaingidile mingilo ya lupanda (2 :3). Ino badi bamwekele bu bampikwa kukokela bijila kudi Bene Loma.

Pa kyokya kitatyi, kekwadipo muzo nansha umu panopantanda wadi ukokeja kulwa na bulopwe bwa Bene Loma ehe.kubwipi na kumfulo kwa myaka katwa mibajinji (Kidishitu kemusanguke), mobo a bitotelo bya Bwine -Loma byashimikilwe konso pi na pi mwanda wa kutotelamo Mbikavu nansha ke mulopwe wa Bene Loma. Nanshi Bene Kidishitu bapelwe kutonga : kutumbija Kidishitu nansha'ko Kesala ! (uno Kesala wadi mulopwe wa Loma). Kuno kupangwapangwa tumona'mba kokwatene nakampata Bene Kidishitu bapelele kutota Kesala.

Byobiya Yesu wayukile bino byamalwa byabo byonsololo. Kabidi webatendela pa mingilo yabo mikomokomo. Kadi webatendele mwanda kebataminepo na bukokekoke ehe (2:3).

'VULUKA KISANSO KYOBE KIBAJINJI'

Yesu wayukile kino kipwilo kekyayukilepo kujokela kunyuma mu butotyi bwa Leza. Nansha i nenki, ino aye Yesu udi ne kintu kya kwibadingilapo.

YesuYesu wanene kipwilo kya mu Efisesa'mba, 'Ubajimija kisanso kyobe kibajinji' (2 :4). Kuno kokunena'mba: 'kukisenswepo kwiya mu kifuko kyami kuntota ehe'. Nansha byo badi batele mityima ku kwiya kwa Kidishitu. Padi badi basepelele enka kuba mingilo milumbuluke kutabukako kwenda kubungakana na betabije bakwabo pamo.

Yesu wanene'mba, 'Vuluka kitatyi kya kisanso kyobe Kibajinji, kadi ne mwashintyila bintu pano. Alamuka pa mutyima! Jokelai kondi. Mufwaninwe kusamina wao mwinya momudi nabya ne mwinya ukasamina ne panja. Shi keamopo, Muya-Ujila wa Mfumwetu ukemufunduka'.

Mitendelo, matope, madingi kadi ne milao ya Yesu

Le namani Yesu mwatendedile bisamba bya mu bipwilo isamba-bibidi:

Kusokwelwa 2:2-3, 6; 2:9; 2:13; 2:19, 24; 3:8-10.

Le namani Yesu mwatopekele bitano bya mu bipwilo bisamba-bibidi:

Kusokwelwa 2:4; 2:14-15; 2:20-23; 3:1-2; 3:15-17.

Le namani Yesu mwawadyumwinine bipwilo bisamba-bibidi :

Kusokwelwa 2 :5 ; 2 :10 ; 2 :16 ; 2 :25 ; 3 :3 ; 3 :11 ; 3 :18-19.

Le namani Yesu walaile milao ku bipwilo bisamba-bibidi :

Kusokwelwa 2 :7 ; 2 :11 ; 2 :26-28 ; 3 :5 ; 3 :12 ; 3 :20-21.

'UDI NE KINTU KIMO KYA KAMWENO KOBE'

Nansha i nabya, Mfumwetu amba 'kino kidi mu kamweno kobe... ushikilwe mashinda mabi a baNikolaite. Ami nami mo monka neashikilwe mashinda abo mabimabi' (2:6). BaNikolaite kyadi kibumbo bya bakwitabija ino mwendeleo wabo wadi wampikwa bupandulwemo. Keadipo bevwanije nshintulwilo ya bwanapabo bwa Bwine Kidishitu ehe. Kisanso kyabo kya bwanapabo bwa mutotelo bwadi na buleme kobadi kutabukako bu-ujila bwa Leza mu bumi bwabo. Leza ushikilwe bantu bampikwa kwimanija kadi aye uyukile'mba bavule bakwitabija badi mu Efisesa bashikilwe kubulwa-kwimanija, nanshi kuno kudi lukulupilo.

Ne batwe netu mo monka tufwaninwe kwimanija pa mwanda wa mfundijo ya bubela kadi ne ku mashinda a bumpikwa bu-ujila. Shi twitabije Kinenwa kya Leza, nabya ketukokejapo kusasukijibwa ehe nansha kushiya mukenga mpikila ku bantu bakwabo kufundija Bufundiji bwa bubela. Kidishitu Musanguke wakimbile boba badidile pa bingojila ne busekese bwalongelwe mu Efisesa. Ponkapo webatene monka mu Kipwilo yandi kokwa.

Kupita kwa myaka tununu tubidi Leza ukikimba boba badila pangala pa bubu mu bibundi byetu kadi ne Panopantanda. Baledi bavule Panopantanda aba bapana bwanapabo ku bumpikwa kikokeji, kadi kyonka kitatyi kadi, benda ku Kipwilo dyayenga lubanga! Mantanda ababinze byamwiko mu bwendeji. Mu Bisonekwa Bikola kemwitulombwelwepo kwikala na bumi bwa bwanapabo bwa kulonga bubu aku kadi twipapije bubamusangaja Leza ehe. Kintu kikatampe kisaka Leza i bantu bandi kwikala na bu-ujila (1 Petelo 1:15).

MADINGI MAYAMPE PAMO NA MULAO

Kitatyi kyadi kekyapityile kobadi kwaluja kisanso kyabo Kibajinji kyabinebine. 'Vundamina bubu bwenu!' (2:5). Abafwaninwa kuleka Muya-Ujila wa Mfumwetu kwendeja bumi bwabo monka mwawaendejije Bene Kidishitu babajinji.

Kudi mulao ku enselele wakunekenya bitompibwa bya pa bubu, ku ense wikala ke mushindañani: 'Nkapana ku boba bakunekenya kudya kipa kya ku mutyi wa bumi' (2:7). Le kino kishintulula kika?

Difuku dimo tukadyanga nyeke-ke bwa masobo ku owa mutyi wa bumi. Uno 'mutyi' Yoano waamwene kumfulo kwa Kimonwa wadi Kidishitu (22:1-2). Kabidi tukamona mpala yandi, kadi tukabika nandi pamo momwa mulu nyeke na nyeke (22:4-5). Nkulupile'mba twivwananga bwikadi bwa Leza mu bumi bwetu, ne kwitupa bumi bwa ntanda ne miseke (Yoano 10:10) pano ne nyeke-ke.

Wisambilepo' bidi:

1. Le i ani wadi unanga mubukata mwa bibikwa-binanu ? (2 :1). Le kino kishintulula'ka kotudi botwitana na banabetu Bene Kidishitu ?
2. Le i namani motukokejeja kutompa byobya byotwivwana'mba i Bufundiji bwa binebine ?
3. Yesu wesambile pangala pa byamalwa ne kupangwapangwa. Le kika kyalengele bino'bi ? (2 :3). Le ususuka pa mwanda ulamine lwitabijo lobe ne kunanga mu byabinebine ?
4. Le Yesu wesambile bika pangala pa kisanso kyabo kwadi ? (2 :4). Le balombelwe kulonga'ka ? Le i mu mashinda'ka mobajimije kisanso kyabo kibajinji kya kudi Mfumwetu ?
5. Le i namani Yesu mwasengele bano Bene Kidishitu bapangilwepangilwe? (2:7).

Fwatakanya' bidi pa kino: Le i kintu'ka kyanene Yesu pangala pa Kipwilo dyalelo dino'di? Le i bintu'ka bibi byesambile pa kipwilo kyenu dyalelo dino'di?

Kitatyi kya milombelo: Lombela Yesu kwikala mu Kipwilo kyenu kadi amonwemo ne na bantu bakwabo badi panja. Lombela mwanda wawimanije mu lwitabijo mu kitatyi kya byamalwa ne kya kupangibwapangibwa, kadi umone kupana ntumbo kudi Yesu kadi ne kukankamika Bene Kidishitu bakwenu.

Pano tanga: Kusokwelwa 2:8-11

MUKANDA KU KIPWILO KIDI MU SEMILENA

Semilena, i Kibundi kidi kilometele 45 na Kibundi kya Efisesa, kino nakyo kyadi Kibundi kya bupeta monka mu ntanda ya Asha. Kyadi kyakutendelwa byo badi bekita ne bu 'Kianyinwa Asha'. Pamo bwa Efisesa, kyadi na nkula mikatampe yebapeleleje busunga.

Ke pamo'po bwa Bene Kidishitu ba ku Efisesa, ino bano Bene Kidishitu ba mu Semilena kebajimijepo kisanso kyabo Kibajinji ehe. Keadipo na kafutululo kwa kwivwana diwi dya Leza ehe. Kabidi badi kala beteakanye kususuka pa mwanda wa Kidishitu.

Bene Semilena badi bayukanike pa mwanda wa kulama bijila bya ntanda yabo ne mutotelo wa bulopwe bwa Bene Loma. Ino Bene Kidishitu kebakokejepo kulonda bisela bya Bwine-Loma, kino kyalengeje kushikibwa. Bano Bene Kidishitu bapelwe nabo kutonga'po kimo – Kidishitu nansha Kesala. Kyadi kyamalwa kikata kwikala bu Mwine Kidishitu mu kitatyi kya buludiki bwa Bene Loma.

Kyadi kintu kikomo ku mwikadi Mwine Kidishitu wa mu Kibundi kya Semilena. Lelo Mwine Kidishitu wadi ukojeje kusoka esense ku madabahu a nkishi wa mulopwe'ni? Kebyadipo bikokejika! Shi alonge'kyo nabya watota nkishi. Le Bene Kidishitu bakokeje kufukatyila Kesala manwi abo panshi? Kekyendelemopo ehe! Mwanda 'Yesu ye Mfumwetu kete'. Kekudipo kadi mukwabo ehe.

Baledi ba bulopwe bwa Bene Loma kebadipo basakile Kidishitu ehe. Mwiko, Bayudea nabo badi baledi bampikwa kwitabija badi basumininwe kukankaja busapudi bwa Myanda Miyampe ya Yesu Kidishitu. Ku Bene Kidishitu babinebine, kebadipo na bwanapabo butuntulu nansha mingilo mine mpikila. Kuno i kupangwapangwa kumo konka nako kotumona mu ma ntanda amo alelelwe na bamitotelo ingi dyalelo dino'di. Mu mantanda a uno muswelo, Bene Kidishitu badimo na bwanapabo butyetye – nansha ke bwanapabo bwa kutota ne kusapula bwine nansha kekwibunga pamo na Bene Kidishitu bakwabo i bapelejibwe'ko.

YESU KIDISHITU – I NGALWILO KADI I MFULO

Myanda ino'i ku Kipwilo kya Semilena ilombola patoka'mba Yesu 'aye i Ngaliwilo kadi i mfulo' (2:8). Kabidi Yesu aye mwine welombwele patoka'mba aye ne Shandi i umo enka 'aye udi Alufa kadi Omega, Ngaliwilo kadi mfulo' (1:8). Ponkapo waelelako ne bino bishima bisenga: 'Kokikwatwapo moyo ehe'. Bino bishima bitupa mutyima nteke wampikwa kadi kukwatwapo ne moyo ehe, nansha bumi bwetu bubatanwa pa katelebulenda kakupangwapangwa.

Shi lwitabijo lwetu ludi mudi Kidishitu, nabya netu tukevuna ndoe ne ditukije-tyma mu kitatyi kya kutompikwa.

Kabidi monka, Yesu wavuluja batangi pangala pa aye mwine binebine i ani: 'I aye umo enka wafwile kadi wasanguka monka dikwabo...' (2:8). Aye i Mumi ino waipailwe mwendele mpango ya Leza ya kisanso kyandi pa babipyamambo. Kadi wasangukile kutamba mu lufu mwanda wa kunena'mba bonsololo bakwitabija mudi Aye bakatambula bumi bwa kuladila monka nyeke ne nyeke-ke (Yoano 3:16).

Ebiya Yesu wanena Yoano kusoneka: 'Nayuka byamalwa byobe ne bulanda bobo bwine. Ino abe wi mpeta!' (2:9). Manga (lusango) itulombola'mba kwaikela kututwa ne kusokibwa kwa bintu byadi bya Bene Kidishitu ba mu Kibundi kya Semilena. Bintu bya uno muswelo bifikanga ne dyalelo dino'di mu mantanda mavule. Ino Bene Kidishitu abo i bampeta mu kuyuka Leza Mwinebukomobonso aye mwine bubinebine kadi ne mwine kisanso kyawapane Mwana wandi kumwanga mashi andi pa mwanda wa kulekelwa kwa bubu bwetu. Ebiya kipa kya kino imupane ku balondji ba

Mwana wandi, Yesu Kidishitu, bukomo bwakwanwa bwa kunekenya byamalwa mu buno bumi kadi ne kukela nyeke ne nyeke.

Yesu wayukile amba Bene Kidishitu ba mu Semilena bapangilwepangilwe enka bidi na boba bamo badi betela abo bene bu batongwe ba bene ba Leza. Ino kebadipo bantu ba Leza ehe – kebantu kebadipo bamuyukile Leza nansha dimo ehe!

YESU WADYUMWINE AMBA BIKATABUKIDILA KUBIPIDILA

Yesu wadyumwine amba kupangwapangwa kukendelela kadi ne kukabipidila byamwiko. Kadi waelelako'mba ne binenwa bya kukankamika bya'mba: 'Kemukikwatwai moyo pa byamalwa byomukamona'bya' (2:10; tala 2 Temote 1:12).

Tamba kungalwilo, Satana waingidje bongojani ne kusaka kuponeja bana ba Leza. Shi ubanena'mba 'Kesala i mfumwami', inoko kadi munda mobe wikulupile bu mwana wabwanga wa Yesu, nabya ubabepa bubela!

Yesu wanene'mba 'jokela kunyuma abe Satana' (Mateo 16:23). Kadi aye wasusukile kulu kwa musalabu ino kumfulo kwine wapelwe lupusa lwa kushikata ku mutamba wa Leza. Bushindañanyi bwandi bwa pa bubi kadi ne bwa pa lufu lwine lo Lupandilo lwetu, shi kepano nanshi 'twelei meso etu konka kudi Yesu' (Bahebelu 12:2).

Kipwilo kya mu Semilena kyatompelwe bikata. 'Mafuku dikumi' kuno kokunena'mba 'kyatompelwe bikata'. 'Nkakupa kilukwa kya bumi' (2:10). Kyabuntu kya bumi bwa nyeke kitengele Bene Kidishitu babinebine bakankamene ne kushinda byapanopantanda ne bitompibwa bya'po bya bubi. Kino kyadi kyabine ku bano Bene Kidishitu batyetye ba mu Kibundi kya Semilena. Kidishitu musanguke walaile 'kilukwa kya bumi' kadi ne kukekala nandi kokwa kwa kuladila monka nyeke ne nyeke-ke.

IKALA MUSHINDAÑANYI PA MWANDA WA KIDISHITU!

'Yewa wa kushinda kakansashijibwapo na lufu lwa bubidi ehe'. Lufu lwa bubidi lukungile boba ba majina abo AMPIKWA kulembwa mu 'Mukanda wa bumi'. Kebantu bakelwanga mu 'dijiba dya mudilo'. (20:14, 15).

Kipwilo kya mu Efisesa kyanekenye boba badi betela bu batumibwa ino abo byo badi batumibwa babubela. Kipwilo kya mu Semilena kyanekenye Bufundiji bwa mitotelo ya bubela mu Kibundi kyabo kadi batendelwa na Kidishitu musanguke.

Shi Kidishitu waile mu mafuku etu ano'a, le tukokeja kutambula lutendelo kwadi? Le i musapu'ka udi mu uno mukanda kotudi, a? 'Kemwakikwatwai moyo luombe lutyetye. Byamalwa biyanga.

Kupangwapangwa kwiyanaga.' Ino Kidishitu musanguke wanene monka'mba: 'Ikala wabinebine, nansha ubafu, nkakupanga kilukwa kya bumi' (2:10). Kino kitelwa pakwabo bu 'kilukwa kya bakwipana bumi bwabo'.

Boba babinebine ka ne ku lufu bakela bomi kadi bakabikalanga pamo na Kidishitu. Boba bajimija bumi bwabo pa mwanda wa Kidishitu bakapebwanga kifuko kilumbuluke momwa mulu (6:9-11).

Wisambilepo' bidi:

1. Le namani Kidishitu mwelombwedile aye mwine ku kino Kipwilo? (2:8).
2. Le kika kyalombwele Bene Kidishitu ba ku Semilena kulonga? (2:10).
3. Le bantu bonso bakwitela bu 'bantu ba Leza' banenanga bya bine ?
4. Le i kudimba'ka kukatampe kwa Satana ?
5. Le mwanda'ka Yesu watendele Kipwilo kya Semilena?

Fwatakanya' bidi pa kino: Le i namani mokojejeja kwilongolwela biyampe shi ubakatompibwa bikatampe?

Kitatyi kya milombelo: Lombelai pamo pa mwanda wa nsangaji ya lupandilo lwenu kadi ne lwitabijo lwenu mudi Leza nansha mudi mu kupangwapangwa.

Pano tanga: Kusokwelwa 2:12-17.

MUKANDA KU KIPWILO KIDI KU PENGAMUME

Yesu welombwele aye mwine ku Kipwilo kidi mu Pengamume bu 'Aye umo enka ukwete kipete kya bui kubidi' (2:12). Kino kipete kifunkila Kinenwa kya Leza. Bene Loma balelele Kibundi kino'ki na ku Bukomo bwa bipete byabo. Yesu wavulwije kipwilo'mba 'kipete' kyandi kidi na bui kadi kya Bukomo. Kupityila Kinenwa kya Leza, Yesu udi na Bukomo bwa konakanya bantu babi kadi ne kwibela mu dijiba dya mudilo. Kadi udi na Bukomo bwa kulama bantu bakoloka ne kwibapa bumi bwa nyeke-ke. Nanshi Kinenwa kya Leza i pamo bwa kipete mwanda kisabididilanga munda mwa mityima yetu.

Pengamume kadi Kibundi kya kibikelo kya kala kya Asha yadi ilelelwe na Bene Loma kupita kwa myaka 100. I Kibundi kyadi na kibiko kya mabuku mavule mene kutabuka mivungo 200.000 ya bisonekwa bya kalakala kene mu bulopwe bwa Bene Ngidiki.

Pengamume kyadi Kibundi kya ntumbo mikatampe. Kadi mo mwadi mu kitako kikatampe kya butoty bwa bwine-ntanda. Mu uno mukanda Yesu wadingamenye Pengamume pamo bwa kifuko Mwadi mwikadidile Satana ne bya Bukomo bwandi (2:13). Tumona Mwadi kintu kimo kibi kine

kyamulengeje anene nabya'wa. Babandaudi ba Mukanda Ukola bakulupila'mba kilezaleza kitelwa bu Zeushi kya Bangidiki kyadi kittelwa mu kino Kibundi mu bula bwa myaka 200. Mu kitatyi kya Yoano, Bene Loma babikadile Pengamume ne kokwa kwadi kutaadile bulopwe bwa Bangidiki ino mwikadila ne bibidi bya Bangidiki kebyafundwilwepo na Bene Loma ehe.

KIDISHITU I MUPANDIJI WETU

Bamo balanga'mba Pengamume kyadi kitelwa bu 'kikalo kya Satana' mwanda wa butotyi bwa kilezaleza kyadi kinenwa'mba i kya bundapi, dijina dya'kyo amba i Ashikelepyoshi. Bantu badi baya ku Pengamume batamba mitamba mishiañane mwanda wa kundapwa. Kabidi uno Ashikelepyoshi wadi uyukilwe pamo bwa 'mupandiji', mwiko.

Bene Kidishitu bayukile'mba, Yesu ye aye enka Mupandiji kadi Mundapi wabinebine wa bapanopantanda, ne bukamoni bwabo bwalombwelo'kyo. Mu bukamoni bwabo baimenene pototo kwakubulwa kutota bino bilezaleza Zeushi ne Ashikelepyoshi.

Yesu wayukile byonso pangala pa Bukomo bwa mushipiditu mibi yadi ijokolokele bakwitabija ino Kipwilo kadi kimanije mu lwitabijo. Yesu webatendele bikata byobapelele kufukatyila manwi abo bino bilezaleza ne kubulwa kwibikulupila bu bamupandiji. Kabo kebatuninepo Yesu nansha kutuna lwitabijo lwabo lwa mudi Yesu kwine mpikila. Mukelenge Antipasa wafikijibwe ku lufu pa mwanda wa lwitabijo lwandi.

Pengamume kadi kyadi Kibundi Mwadi mutotwa Kesala. Mbikavu ne bashidika Bene Loma badi meso abo soo pa Bene Kidishitu kebadipo bafuka kutota mulopwe wa Loma.

Kidishitu ukwete kipete kya bui kubidi. Bulopwe bwa Loma bumweka bu budi ba Bukomo bukatampe, ino abo Bukomo bwa Kidishitu musanguke butabukile bukatampe. 'Ke-muntu yewa udi mo mud ii mukatampe kutabuko yewa udi panopantanda' (1 Yoano 4:4).

Kidishitu musanguke wanena ku Kipwilo kya Pengamume amba, 'Ndyukile koikele. Kadi ndyukile makambakano obe, ne bitompibwa byobe bine. Nduikile'mba kwasasukilepo pafikile byamalwa. Waikele kuminina ne kwipaibwa. Wadi wikele kokwa kwadi Satana na luponu lwandi, ino waikele wabinebine mu dijina dyami. Abe kwatuninepo lwitabijo lobe ehe.'

Ketuyukilepo bavule pangala pa Antipasa waipailwe ehe, ino Kidishitu musanguke watelele Antipasa bu 'kamani kami kabinebine' (2:13). Kino ki kitenta kyaingidije Kidishitu aye mwine (1:5). Kishima 'kamoni' kiya ku kishima 'kwipaibwa pa mwanda wa'. Yesu i kamoni ketu kadi waipailwe pa mwanda wetu, aye i Mupandiji wetu. Pano ushikete ku kipona kya Leza.

ALAMUKA BIDI PA MUTYIMA KU BYONSO BIBI NE KU BYAMPIKWA BU-UJILA

Kupwa kwibatendela, Yesu wanene ku Bene Kidishitu ba mu Pengamume amba: 'Ngidi na bintu bityetye bya matope kodi. Mu bukata mobe mudi bantu balonda lufundijo lwa Balame wasoñanibwe na Balake kutompa kuponeja Bana ba Isalela mu bubu. Badile bidibwa bitapilwe bilezaleza. Kadi balongele bubu bwa busekese. Kadi modi mudi bantu balonda lufundijo lwa ba Nikolaite' (2:14-15). Kipwilo mu bikambija mwanda busekese bubapanwa bwanapabo mu Kipwilo.

Byobiya Kinenwa kya Mfumwetu kobadi i 'ALAMUKAI PA MUTYIMA!'

Kabidi bulwi bwaikoleko mu mityima ya Bene Kidishitu ba mu kino kipwilo'ki. Ino kupangwapangwa ne kwipaibwa kebyebakankejepo kumulonda Kidishitu ne boloke bwandi ehe, ponkapo Satana washinta manwa andi! Ponkapo washilula kwibaponeja na bubu bwa busekese kadi ne na Bufundiji bwa bubela. Bamobamo bakokelwe ne kupona mu bunu bubu.

Kidishitu musanguke webalombwele'mba: 'vundaminai bubu bwenu. Shi kemulongelepo nabya, nkaya komudi bukidi. Nkalwa na boba balonga bubu, na kipete kitamba mu kyakanwa kyami' (2:16; Bahebelu 4:12).

Kino kimweka amba Kipwilo kyonso kekyadipo kipunene mu bunu bubu ehe, ino luno lwito lwa kwalamuka pa mutyima lwadi lwa ku Kipwilo kyonso. Le mwanda'ka? Mwanda balekele bunu Bufundiji bwa bubela ne mwikadila wa bumpikwa bu-ujila mukata mwabo. Kuno kwadi kwialakanya kwa Leza pa Kipwilo kyonso kituntulu. Kadi Mushipiditu wa Kidishitu ukafika kudingila bafundiji ba bubela ne boba bakwibalonda bene kumo.

Kipwilo kya mu Efisesa kyajimije kisanso kyakyo Kibajinji kudi Mfumwetu ino badi bekele monka mu bu-ujila. Kipwilo kya Pengamume kekyajimijepo kisanso kyabo kya kudi Mfumwetu inoko bajimije bu-ujila.

Ebiya Kidishitu walaile bidibwa byandi bya ku Mushipiditu – 'Mana mafyame matambe mulu' – ku boba bakunekenya bitompibwa bya bubu. Bikokejika kupela kulonga bubu, kolonda enka bu-ujila kadi ne kwimanija pototo monka mu lwitabijo lwetupele Leza lwa ponka padi Yesu (1 Petelo 5:8-10). Muntu ense uyukile bubinebine kadi ne kunekenya bubu, nabya utambulanga 'dibwe ditoka' pasonekwe dijina dyandi dipya, dijina dipanwa na Leza disonekwe'po (Kusokwelwa 2:17).

Wisambilepo'bidi:

1. Le Kibundi kya Pengamume mu kitatyi kya Yoano kyadi kitumbile bika? Le i ani wadimo na 'kipona' kyandi kokwa?
2. Le kino kyanene Yesu amba 'Ndyukile kokwa koikele' (2:13)?

3. Le i namani Satana mwawatompele kipwilo kyonso kya Pengamume (2:14)?
4. Le Yesu walaile bika ku boba bkebaalamukilepo pa mutyima (2:16)?
5. Le Yesu walaile'ka ku boba baalamukile pa mutyima ne kutama mu lwitabijo lwabo (2:17)?

 Fwatakanya' bidi pa kino: Le ukalonga'ka shi ubaivwana Bufundiji bwa bubela bukasubija Kipwilo kyonso kituntulu?

 Kitatyi kya milombelo: Lomba Leza kukupa mutyima wakusakidila bu-ujila bukakukokejeja kusapula bukamoni bwa bubinebine bwandi ku bantu bakwabo ba munda mwa Kipwilo ne badi panja bene kumo.

 Pano tanga: Kusokwelwa 2:18-29

MUKANDA KU KIPWILO KYA TYATAILA

Monka mu dishinda dya kutamba ku Pengamume kwenda ku Saladise kwadi Kibundi kityetye kyakutelwa dya bu Tyataila, kyashimikilwe mu mwaka wa 311 kumeso kwa Kidishitu kasangukile. Mu Tyataila ko ako kuno kwadi kupungwa bisandi bityila kadi ne bityilakana.

Mu kino Kibundi busunga ne busunga bwadi ne kilezaleza kyabo kyadi kitotwa na bengila ku busunga bunu'bu mwanda wa kumona kamweno kangi. Bene Kidishitu ba mu Tyataila badi bajimina mingilo mwanda wa kwibipela.

Yoana patumine binenwa bya Kidishitu ku Kipwilo kya Tyataila kyadi Kipwilo kikatampe kadi kyadi ne kamweno. Kabidi Kidishitu musanguke wesambile bikata pangala pa'akyo, bu-ujila kebutelelwepo. I kukanina kwa Leza kwitutula bu bajila ino kadi i kukanina kwa Satana kwitukankaja batwe kubulwa kwikala bajila (1 Bene Tesalonika 4:3).

BILEZALEZA BYA BAMPIKWA BU-UJILA

Kilezaleza kikatampe mu Tyataila kyadi Apolo. Kwadi ne bilezaleza bikwabo. Kebyadipo enka bikishi ne byelekejo bitupu ehe ino byadi ne bukomo ne lupusa lwa bandemona. Na bunu bukomo, byadi bisokwela abyo bine ku bantu ba mu oa mafuku (1 Bene Kodinda 10 :20).

Mu bunu butotyi bwa bilezaleza, bantu batyumwine bijila bibajinji byapenwe kudi Mosesa. Kebasokwelepo kikokeji kudi Leza (Yawé), Leza umo enka Mwinebukomobonso, ne kumutota kwine mpikila. 'Bafwatakenye'mba badi na ñeni, nanshi baalamukile ke bileletwa' (Bene Loma 1 :12).

Satana nandi waongwele bantu pangala pa Leza mu bipangwa, ke batotako minonga, mityi, ngulu, ñenyenye, dyuba ne kweji – ne kwibitula bu bilezaleza byabo. Bantu bano bapela kutota Leza Umpangi ino kebatotako bipangwa byapangile (Bene Loma 1 :25). Yesu wafutulwile butotyi bwabo.

Nansha nenki, mityima ya bantu bavule yakimbilekimbile yewa utabukile bukatampe ufwaninwe kutotyibwa. Mwanda aye Leza kalekelepo kwingila ehe, ke-muntu aye wendelelanga kufwenya bantu kwadi amba bamutote.

Mobimwekela, kino kipwilo kya mu Tyataila ke kyepene ku butotyi bwa bankishi nansha ke bwa mulopwe ehe. Bapelele kutota kintu kyonso poso enka kumutota Leza kasuku kandi.

Ke-bantu batendelwe bikata na Yesu ino nansha in amino kwadi ne bubi mubukata mwabo.

KIPWILO KYAMPIKWA BU-UJILA

Yesu welombwele monka aye mwine na binenwa bya Yonao bidi mu 1:14-15: amba udi `na meso a lubimbi lwa mudilo kadi mau lu bwa mukuba' (2:18). Kadi webatendela mu uno muswelo: `Ndyukile byolonga. Ndyukile kisanso kyobe ne lwitabijilo. Kadi ndyukile mowaingidile. Ndyukile'mba kwelekelelepo bitupu. Abe windelelanga kuba biya monka na pabajinji. Ino pano padi kimo kyokutopeka' (2:19-20).

Ebiya Yesu webatopekele pangala pa mwanamukaji watelelwe bu Yezebele wadi umbukata mwa bakwitabija. Wadi wibafundija mwikadilo wa bupondo. Ino abo badi bamutala bitupu, pa kyokya kyadi kibi. `Mwamutala bitupu ao mwanamukaji... kadi walengeja bengidi bami kulonga bubi bwa busekese' (2:20).

Yesu webadyumwine pangala pa bunu bubi bwadi umbukata mwabo. Ino webapele kyaba kya kwalamuka pa mutyima, kuvundamina bubu. Kidishitu musanguke webadyumwine baleke kwelela kunyuma bubi bwa busekese kusubija mingilo ya buntu bwa Leza umbukata mwabo. Yezebele webongwele kudya bidibwa bitapilwe bankishi (2:20). Ke-muntu wadi mupolofeto wabubela. Watombokele Kinenwa kya Leza.

POSO WALAMUKE PA MUTYIMA

Leza ushikilwe busekese. Busekese kebuyampe'po ehe. `Maitu etu keapangilwepo pa mwanda wa bubi bwa busekese ehe. Ngitu i ya kutota Mfumwetu' (1 Bene Kodinda 6:13). Nanshi tumutumbije mu maitu etu. Kidishitu musanguke wapele kala kitatyi kudi Yezebele kya kwalamuka pa mutyima (Kusokwelwa 2:21). Ino aye kasakilepo kwalamuka pa mutyima ehe. Aye wasepelele enka mu bubi bwadi ulonga'bwa. Wapela kukokela Mushipitu wa Kidishitu. Aye wadi mumunwe na mashinda a busekese.

Yezebele wadi na balondi bandi. Ne dyalelo dino'di udi na balondi bandi ! le Yesu wesambile bika pangala pandi ne pa balondi bandi ? 'Walongele bubi pa butanda enka nenki kamuleta byamalwa ponka pa butanda. Kabidi nkasusula boba bonso balongele nandi busekese ponka ka balamuke pa mutyima. Kudi dishinda dimo dyonka dya kwipandija i kuvundamina byonso byebafundije kulonga'bya' (2:22). 'Mfumwetu utukije mutyima nobe. Kasakilepo nansha umo akoneke ehe. Ino aye usaka muntu ense alamuke pa mutyima ne kuvundamina bubi bwandi' (2 Petelo 3 :9).

Kumfulo kwine, wadyumuna kino Kipwilo amba balondi ba Yezebele basakufwa. 'Shi kebalamukilepo pa mutyima, nansha aye nandi kalamukilepo pa mutyima, kipwilo kyonso kikayuka'mba Ami ne ubandaula mfyo ne mayumba. Nkapala muntu ense mwendele kilongwa kyandi' (Kusokwelwa 2 :23).

Bino i binenwa bya Yesu wa meso a lubimbi lwa mudilo (1:14). 'I kutupu kintu nansha kimo kipangile Leza kifyama ku meso andi. Meso andi amonanga bintu byonsololo' (Bahebelu 4:13).

YESU UKANKAMIKA BABINEBINE

Ino ke bonso'po baongwelwe na Bufundiji bwa Yezebele ehe. Kwadi ne bamobamo badi batyina Leza abo baimanije pototo. Ku bano namino, Kidishitu webalaile kubulwa kwibalemeneja kiselwa (Kusokwelwa 2 :24). Ke -muntu webatokelwe. Wanena'mba, 'Banwe kemulondelepo lufundijo lwa Yezebele. Kemufundilepo bifibwe bya Satana. Shi kepano kankamanai ka ne byongiya' (2 :25).

Bino binenwa bya buleme nakampata bya Yesu i bitulukwe monka mu Kusokwelwa 3 :11. Bafwaninwe kwishimata pototo, ne kukwatyija lwitabijo lwabo ne byonso byobatambwile kudi Kidishitu. Ebiya kasakilepo kadi kwibabweja'ko bitompibwa nansha ke kupangibwapangibwa kukwabo ehe. Uno i mulao mulumbuluke ku bakwitabija babinebine kadi !

Boba bonso bakunekenya bubi kadi ne bitompibwa bya munda mwa kipwilo nansha ke bya panja monka mu kulonga kiswa-mutyima wa Kidishitu. Ku bakwitabija bau no muswelo, webalaa'mba 'bakekala na lupusa pa mizo' (2 :26). Uno i mulao mukwabo wakitendelwa ku bakwitabija babinebine ! abo bano bakabikalanga ne kulela pamo na Kidishitu 'Mutumbwe wa lubanga' (2 :28). Kino i kintu kyakutendelwa kadi kya nsangaji ku boba bakumwingidila Mfumwetu ne kikokeji.

Wisambilepo'bidu :

1. Le bunu bukomo bufyeme mu bankishi ne byelekejo bya bilezaleza butambanga kwepi ?

2. Tela bintu bilumbuluke byanene Yesu pangala pa Kipwilo kya ku Tyataila (2 :19).
3. Le i mu mashinda'ka mwiyaanga bitompibwa munda mwa Kipwilo?
4. Le i bintu'ka byalaile Yesu mu ino ntanda nansha ke mu yoya iyako'ya ku boba bonso kebaponene mu bitompibwa bya bubu? (2:24-28).
5. Le i namani betabije mobakekadila na 'lupusa lwa pa mizo' ? (2 :26).

Fwatakanya' bidi pa kino : Le kudi bintu mu bobbe bumi bikulomba Yesu amba umone kwisasa'byo ke walamuke pa mutyima po kikidi na kyaba ? (2 :21). Le kwalamuka kobe kwa mutyima kasuku kukokeja kukwasha kibumbo kya bakwenu bakwitabija nansha ke ne bene ntanda bene ?

Kitatyi kya milombelo : Lombela Leza kukupa lwitabijo, bukomo kadi ne kikokeji mu kitatyi kya kutompibwa.

Pano tanga : Kusokwelwa 3 :1-6.

MYANDA KU KIPWILO KIDI MU SALADISE

Mu kibundi kya Saladise, mwadi bupondo bukatampe.byamushipiditu, kisanso ne bubinebine byadi byenda bitalala bityebitye. Kibundi kino kyashimikilwe peulu pa metele 500 pa kitompekejo kya katambutambu na kalunga-kamema. Kibundi kyadi kikomejibwe. Kadi kyandi nakyo kya bupeta kabidi ne bekadi bakyo badi bekulupile kwikala babwanye bintu byonso byo badi basaka kabidi kebadipo bakaminwe nansha balwana nabo ehe.

Kubwipi kwa mwaka wa 500 Kidishitu kabutwilwe, Shilusa mulopwe wa Peleshia, watene kibundi kino'ki bufuku balele kadi kekyadipo nansha na bakalama ponkapo kibundi kino kya Saladise kyaponena mu makasa a Bene Peleshia. Kadi kino kyafikile monka mu mwaka wa 300 Kidishitu kabutwilwe. Ebiya kadi kwendelela kyaponene monka ne mu kuboko kwa mulopwe Alekesandale Mukulu. Ebiya kadi kubwipi kwa mwaka 180 Kidishitu kabutwile, byo kekwadipo kadi bakalama bakulama binjilo bya kibundi, Saladise yaponena mu makasa a Antyokisa wa Shidea. Kumfulo bashidika Bene Loma bakwete kibundi'ki. Divule pa mwanda wa kwikulupila kwa abo bene kwadi kwibatwala ku kunekenyibwa ne kutekelwa kasala.

Kipwilo kya mu Saladise bayukile biyampe byanene Yesu amba, 'Languka! Wikomeje mwanda ne kishela kine kikafikijibwa ku lufu' (3:2). Kino Kipwilo kyajimije bukankamane bwakyo. Kyaikele pamo bwa muntu mufwe ke bwa ngitu myumi ya Kidishitu.

Misusa ina kibundi kya Saladise kyajimije bwanapabo mwanda kebadipo basaka kulama Kibundi kyabo ehe. Uno muswelo wadi ne mu Kipwilo

mwine. Bene Kidishitu po bavulaminwa kwilama ku byakyongo bya Satana (Bene Efisesa 6:11), bukidi bonka banekenyibwanga nandi. Nanshi tufwaninwei 'kulama ne kulombela' (Luka 21:36).

LE BENE KIDISHITU BALELE TULO ?

Bene Kidishitu panopantanda badi ne bikoleja. Bumpikwa bu-ujila bumweka divule mu mwikadilo, mu butoty, ne mu buledi bwa mantanda mene. Tufwaninwe kulanguka ne kutala byobya bifika kubwipi netu. Tufwaninwei kwilama ku byobya bitutakikilako walwana netu. Ke-buntu bukudi bwetu bwiwanga enka kudi Kidishitu kete.

Petelo, Yakoba ne Yoano banekenibwe na bukokekoke mu kitatyi kyo badi mu kusakidila. Ebiya Yesu pakufika kobadi, webatene balele mu tulo. 'ponkapo waipangula Petelo'mba, 'Lelo kemukokeja kukesha name nansha saa imo?' (Mateo 26:40).

Saladise i kibundi kyadi kimweka biyampe panja pa'kyo ino munda mwqa'kyo Mwadi bantu bakubulwa kusanguka ku mutamba wa Leza. Kino Kipwilo kyadi kiyule bantu baiwene ne kutambula Kinenwa kya Leza. Kadi bayuke bubinebine bwa Myanda Miyampe ne kutambula byabuntu bya Muya-Ujila. Ke-bantu badi betela bu Bene Kidishitu, ino bumi ne bilongwa bya bavule byadi bilombola'mba lwitabijo lwabo i lufwe. Kikokejika kwikala mwitabije ino wabulwa kwikala wabinebine mu bya Muya Ujila wa Leza. Kidishitu musanguke webadyumwine, 'Langukai, mwikomejei ke-kintu kyokya kishale nakyokya kisakufwa. Mwanda kemubilepo byobya byonso Leza byamusakile mulonge ehe' (Kusokwelwa 3:2).

LANGUKAI KADI NE MWALAMUKE PA MUTYIMA !

Le kwisasa ku bika ? I kwisasa mingilo mibi itwala ku lufu lwa nyeke-ke. I yoya milongilo yampikwa kisanso, buledi ne kuminina monka mpikila. Yoya mingilo keisokolapo ntumbo ya dijina dya Kidishitu. Mingilo ingilwa ku bu-ngitu pampikwa Bukomo bwa Muya-Ujila, ayo keisangajapo Leza ehe. Aye wayukile mwanda mwine ino kadi wayukile ne bundapi bwine bwadi i kwalamuka pa mutyima ne kwisasa bubu. 'Shi wivwane tusabe Myanda yetu kwadi, aye i Moloke ne wabinebine wakwitulekela ne kwitutokeja ku bubu bwetu bonsololo' (1 Yoano 1:9).

Yesu webadyumwine:

- Mwimwene'mba mwi bimo nanshi mwi bafwe (3:1).
- Mufwaninwe kukankamika byabuntu bishesheshela kutyina'mba nabyo byakafwa (3:2).

- Bintu bilumbuluke byomwaubile ke bipwile ku meso a leza (3:2).
- Vulukai ne kulama bivulukilo byo mwatambwile ne kwivwana kadi ne mwibifumbakanye (3:3).

Bene Kidishitu bonso basaka kuvuluka byebalongele Kidishitu. O mwanda mwine Yesu watekwine mukate wafwija kadi weutyumuna, ponkapo webatambika kaebanena'mba, 'Uno i mubidi wami ukatyumukile bavule, longai kino pa kunvulukila' (Luka 22:19). Bakwitabija bonso basaka kuvuluka kino po badya ne kutoma kitomeno pamo.

Kitatyi kyonso Bayudea bavulukile Pasaka, bavulukile Leza webakudile kupityila mashi a mwana-mukoko ashingilwe pa ñunji wa kibelo. Mashi ano ebapandije ku mwikeulu wa lufu ne ku bupika mu Edipito (Divilu 12:13). Potudya ku Mesa a Mfumwetu, tuvulukanga Leza byetupandije ponka pa mashi maleme a Yesu pa musalabu (Luka 22:19). O mwanda mwine Bene Kidishitu basapula bukamoni bwa'mba mashi a Mwana-Mukoko wa Leza (Yesu Kidishitu) etunyongolola ku moyo wa lufu kadi ne ku bupika bwa bubi bwine (Kusokwelwa 5:9). Nanshi Leza atumbijibwe!

'NSAKUJOKA PAMO BWA NGIVI'

Yesu wadyumwine Kipwilo kya Saladise kulabula byabuntu byabo bishesheshe. Leza kadipo wibalomba kushinta mingilo yabo ehe poso kwiingila biyampe mwanda wa ikale yakusokola ntumbo ya Leza.

Kidishitu waendelele kunena, 'Vundaminai bubi bwenu. Shi kemubukilepo, nsakujoka pamo bwa ami ngivi. Kemukayukapo kitatyi kyonkaya komudi ehe' (3:3). Ngivi kalaangapo ehe, i ne pamo ponka ne mutyibi wa bapanopantanda. Difuku dya kidye diyanga pa kipwilo kya Saladise. E mo kikekadila ne ku bipwilo bikwabo bine bipela kwikala na bumi bwa bu bantu bapandijibwe ke bwa bu-ujila kadi. Muntu ense ukemukijibwa kimu.

Panene Yesu amba, 'Yao ngiya komudi', kuno kekunena'po amba i kwiya kwandi kwa bubidi ehe. Aye wisambilanga pangala pa kwiya kubula mwinya wa kibikwa-kinanu. Kino i kulondakana na mukalondolwela kipwilo kya Saladise, padi kadi kikapela diwi dya Yesu.

BASHELESHELE BALWITABIJO LWABINEBINE

Nanshi i namino mu kino Kipwilo Mwadi ne bashesheshe balwitabijo balamine mitwelo yabo itoka. Abo bakananga name, bavwikwe bitoka too, mwanda ibafwaninwe' (3:4).

Kwikala bu walwitabijo lwabinebine i kunanga mu bu-ujila ne kwilama utoka too, Kabidi Mfumwetu Yesu Kidishitu i mulae mutwelo wa kokwa kulu. Mutwelo utoka ufunkila bupandulwemo.

Bantu balwitabijo lwabinebine ba Leza batelwanga divule bu bashesheshela. 'Bashesheshela' pano kushintulula kokunena'mba i kasampo katyetye ka bantu. Isalela wadi muzo mutyetye mu mizo idi panopantanda (Kupituluka mu Bijila 7:7). Ino boba mu Isalela badi bakokele Leza Mwinebukomobonso badi bashesheshela ba mu muzo (Isaya 10:20).

Dyalelo dino, konso konso Panopantanda bantu baya kudi Yesu ne kumutambula bu Mupandiji. Divule betabijanga batyetye, pamo i umo ne umo. Kitatyi kiyako bano balwitabijo lwabinebine bakavwalanga mitwelo yabo itoka too ne kukajokoloka lupona lwa Leza. 'Mwanda abo i bafwaninwe shabo' (Kusokwelwa 3:4).

Pamo ponka ne boba bakunekenya 'Nkikafundulapo majina abo mu Mukanda wa bumi ehe. Nkebatela pa majina abo kudi Tata ne kumeso a bamwikeulu' (3:5). 'Kunekenya' kushintula'mba i bushindanganyi bwa mu buno bumi ne bwiyo, kutambula boloke bwa Leza ne nsangaji ya Lupandilo lwetu. Ino tukidi mu dishinda mutanwa bikoleja, kupangwapangwa, bitompibwa kadi.

Majina abo akokeja kwikala mafingibwe mafingo mu buno bumi inko majina a boba banekenye keakafundulwapo mu Mukanda wa bumi wa Kana-Kamukoko. Uno o mulao wa Leza mwanda Yesu, Mwana-Mukoko wa Leza, ukatwala majina abo kudi Shandi momwa mulu. Aye ukasapula bukamoni kudi Shandi pa mwanda lwitabijo lwabo lwabinebine.

Ku boba balele tulo buku mu bya-Mushipiditu, lwito i kobadi balanguke kadi bekankamike mwanda ibajimije kala kyobadi nakyu – kutyina'mba bakafwididila.

Bashesheshela balwitabijo shi mu kipwilo'ka nansha shi mu kipwilo'ka bakokeja kukankamika Kipwilo mobadi. Le mu Kipwilo kyenu mukidi bomi mu lwitabijo? I boba bepene abo bene mu kisanso, mu kukankamika, mu kulombela kadi ne kwingila mu kipwilo kadi ne panja pa kipwilo pene.

Betabije babinebine batanwa mu bipwilo bishiañane. Ino abo i batyetye'tu bakankamika ne mingilo ya buledi mine. Bano betabije babinebine bo abo bakokeja kuleta kupumputumunwa kwa Kipwilo. Nanshi lombelalai betabije bashesheshela. Kemwakibelwai mu milombelo. Muya-Ujila ukokeja koila muya mu Kipwilo kifwe ne kwikilangula monka na Bukomo. Nanshi lombai Leza kutuma Muya Ujila wandi wa Bukomo! Nanshi teakanyai bantu bekale belongolole ku kujoka kwa Mfumwetu Yesu mu ano mafuku mabimabi.

Wisambilepo' bidi:

1. Le i kika kifika shi tubapone mutulo monka mu bukamoni bwetu bwa Bwine Kidishitu (3:2)? Le tudi pamo bwa Saladise? Le tulonge namani twikale balanguke?

2. Le i bilongwa ka bitabijibwe na Leza ? (3 :2).
3. Le i kika kyotufwaninwe kuvuluka? Le i kyabuntu kijimine? Le mwanda'ka tufwaninwe kwalamuka pa mutyima potukankalwa kuvuluka? (3 :3).
4. Le namani Leza mwaingidija bashesheshele betabije? Le wi umo wa bashesheshele? Le uyukile udi'bo i ani?

 Fwatakanya' bidi pa kino: Le i kilumbuluke'ka kilonga Kipwilo kyenu mwanda kumwingidila Kidishitu ne bulopwe bwandi? Le namani mokejeja kwendelela na lwitabijo monka mwikwipumpumuna mwanda wa ufikidije kisakwa kya'lo?

 Kitatyi kya milombelo: Lombelega pa mwanda wa kupumpumunwa kobe kitatyi po kekyakupityile kadi iwanija kyokya kinena Muya Ujila (3:6). Lombelega bashesheshele balwitabijo balete kupumpumunwa monka mu Kipwilo kyenu.

 Pano tanga: Kusokwelwa 3:7-13

MUKANDA KU KIPWILO KYA FILADEFIA

Filadefia kyaikela nsakwa ya Bwine-Kidishitu. Dijina dya'kyo kushintulula kokunena'mba 'kibundi kya kisanso kya bu-bana na bana'. Kyadi Kipwilo kishimate mu lwitabijo.

Kidishitu wetelele aye mwine ku kino Kipwilo bu 'Umo enka Ujila kadi Wabinebine'. Aye ukwete lufungulo lwa Davida' (3:7). Kukwata lufungulo lwa Davida kushintulula'mba i kwikala na lupusa lutuntulu.

Bavule bafundija ne Kukulupila amba kipwilo kidi na binjilo bya bitatyi bya bukamoni'. I kinjilo Kidishitu kyadi na lufungulo lwa kushitula ne kushita.

Mu uno mukanda kemwikelepo kutopekwa ehe. Ku bano Bene Kidishitu ba Filadefia, Kidishitu wanene'mba, ' Ndyukile bilongwa byobe. Talapo'bidi – natula kinjilo pululu kumeso obe kekishitwepo na Muntu nansha umo ehe. Ndyukile'mba udi na Bukomo butyetye ino wakokela Mwanda wami ne kutunapo dijina dyami kwine mpikila' (3:8). Kino kyadi kintu kikomo kobadi kwikilonga mu yoya myaka mibajinji'ya mu buledi bwa bulopwe bwa Bene Loma.

**'ndyukile mingilo yobe.
Talapo'bidi, natula
kumeso obe kibelo
pululu, kekishitwepo na
Muntu nansha umo; pa
mwanda udi na bukomo
butyetye, ubalama
Mwanda wami, kadi ne
kwiutunapo mpikila.'
Kusokwelwa 3:8.**

Uno wadi mulao wa buleme utenga mpala ikapebwa kyokya Kipwilo kilamine lwitabijo, nansha kyadi na Bukomo butyetye pa kyokya kitatyi kyadi kisambakene butotyi bwa bankishi ne busekese mu kibundi'kya.

Kipwilo kya Filandefia kekyesubijepo mu butotyi bwa kilezaleza Dyonisusa ehe. Bene Kidishitu bakalañene na bino bingojila. Kidishitu musanguke kebatopekelepo nansha pamo amba besubije mu butotyi bwa bankishi mhm.

Balwana babinebine mubukata mwa kino Kibundi kya Fialandefia badi boba ba 'Shinakonka ya Satana' badi betela bu Bayudea ino mwiko abo kebadipo Bayudea mhm. Yesu wanene'mba, 'Nkebaleta kadi bakapona panshi ku mau lu enu. Kabidi nkebalombola monemusanshilwe' (3:9).

MILAO KADI NE KIDYUMU

Mu mikanda yonso yotwamonangai, Yesu udyumuna Kipwilo ne kipwilo kyalamuke pa mutyima (2:2; 2:14; 2:22; 3:3). Ino aye kadyumwinepo Kipwilo kya Filandefia amba kimone kwalamuka pa mutyima ehe.

Kabidi abo webapa mulao wa bunyongolodi ne bukwashi. 'Kemulama mu kitatyi kya byamalwa bikaya'ko Panopantanda ponsololo. Abyo bino bikataompa bonso bekadi panopanshi' (3:10). Yesu kanenepo amba byamalwa ne bitompibwa bikapwa ehe. Ino aye wanena'mba ukapandija bano'ba ku makufi a Satana. Uno nao i mulao wakwanwa ku boba Bene Kidishitu bakulama lwitabijo lwabo!

Ino ku bipwilo byonso, Yesu wabadyumwine amba ukaya bukidi bonka mukitululumukila kutyiba mambo. Ku Kipwilo kya Filandefia, waingidije enka bino binenwa bya kidyumu: 'Yao ngiya bukidi. Kwatyijai kyokya kyomudi nakyu. Kekwakikalapo wakukusompola kilukwa kyobe' (3:11). Ino i vese idi bu lufungulo ku bonso bakwitabija lupenwe na Yesu mu 2:10 ne 2:25. Bakwitabija bafwaninwe kwikomeja po bapita mu kupangwapangwa ne mu bitompibwa bine kumo.

Byamalwa byashile kino kibumbo kityetye kya bakwitabija na bukokekoke mu lwitabijo lwabo. Nansha bino byamalwa byebatyumwine, Kidishitu webakankamikile na uno mulao: 'Kekwakekalapo wakukusompola kilukwa kyobe'. Ino bafwaninwe kukwatyija lwitabijo lwabo lwa mudi Leza. Ne batwe netu tufwaninwe kulongela monka.

LUKULUPILO KU ENSE WAKWITABIJA

Kabidi Yesu walaile monka'mba 'boba bakunekenya bakekala bipanda bya mu njibo ya Leza wami. Kebakafundukamopo kadi monka ehe' (3:12).

Kipanda kifunkila kintu kikomo kadi kishimikilwe pototo nyeke. Kwikala bu kipanda i kwikala bu muntu wabuleme bukatampe. Leza waingidije bapandwelemo bavule balwitabijo mu bula mwa myaka, kadi ne dyalelo dino twibetanga bu 'bipanda bya lwitabijo'.

Le udi bu kipanda? Leza ukidi mu mwingilo wakushimika bipanda, bya kutundula mpango yandi ne kisakwa kyandi kya kipwilo kyandi. Abo bano i bakukwatakanya bubinebine bwa Kinenwa kyandi. Leza waityile kipwilo kyandi pa mwanda mpango yandi ya kusambakanya bubinebine bwandi.

Ebiya kadi Yesu walaile'mba 'Nkasoneka dijina dya Leza wami pobadi. Kadi nkasoneka dijina dya kibundi kya Leza wami pobadi, ke dya Yelusalema mupya kadi, kikatuka panshi kitamba mulu kudi Leza wami' (3 :12).

Ke-dintu dijina dyandi kedidi kala potudi. Tubatulwa ke tudi ba mu kisaka kadi ne kupebwa dijina dyandi (Bene Efisesa 3 :13-15). Kabidi mulao wa dijina dipya ibikwatañane na kibundi kipya. I mulao wandi ku balwitabijo lwa binebine. Yoano wasonekele amba, 'Lupona lwa Leza kadi ne lwa Kana-Kamukoko lukekala mu kibundi'kya. Bengidi ba Leza bakamwingila. Kabidi bakandilanga mpala yandi. Kadi ne dijina dyandi dikekalanga disonekwe pa mapala abo' (22:3, 4). Mfumwetu atumbikwe !

Shi walombele Yesu kujimankanya bubi bobbe, nabya dijina dyobe idisonekwe mo mwa mu ntumbo. Kekudipo nansha umo ukojeja kwidibula shi ubalama lwitabijo lobe. 'Wa matwi ewwane kyokya kinena Muya-Ujila ku bipwilo' (3 :13).

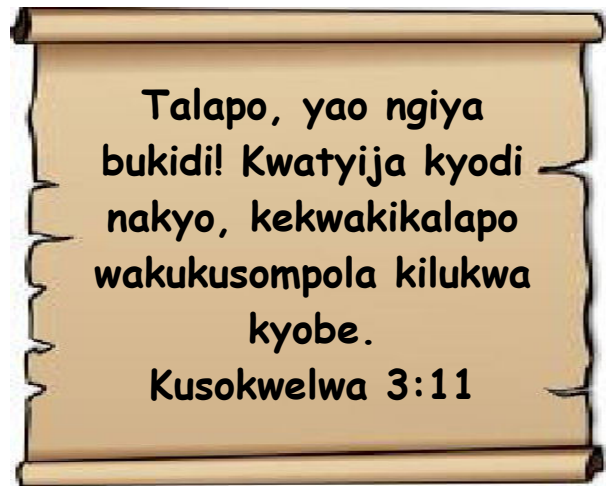

Wisambilepo' bidi :

1. Le i bukomo'ka kadi ne lupusa'ka ludi na Yesu lwa kukwasha boba bakumwitabija (3 :7) ?
2. Le mwanda'ka umbajinji udi bu kitwelelo wa Yesu ku kipwilo kya Filandefia (3 :8) ?
3. Le kipwilo kya Filandefia kyadi kikokekoke'ni nansha kyadi kikomo ? Kyadi kiyampe'ni nansha kyadi kibi ? Le i mpalo'ka yabo ?
4. Le mwanda'ka Yesu wanene'mba, 'kekukekalapo wakukusompola kilukwa kyobe' (3 :11) ?
5. Le i nshintulwilo'ka ya mwanda wa mfulo wa Yesu ku Kipwilo kya Filandefia (3 :12) ?

Fwatakanya' bidi pa kino: Kuyuka'mba Yesu ye ukwete lufungulo lwa kushitula ne kushita binjilo, le i namani motulombelelanga pangala pa bukamoni bwa kipwilo kyetu mu kitatyi kya byamalwa – kadi ne mu kitatyi kya ndoe?

**Talapo, yao ngiya
bukidi! Kwatyija kyodi
nakyo, kekwakikalapo
wakukusompola kilukwa
kyobe.
Kusokwelwa 3:11**

Kitatyi kya milombelo: Lombela kwikala na meso ne matwi a bu-mwana Leza kadi umone binjilo 'bishitulwa mudi Kidishitu' - mu bumi bobo ne mu Kipwilo kyenu.

Pano tanga: Kusokwelwa 3:14-22

MUKANDA KU KIPWILO KYA LAODESEA

Laodesea i kipwilo kimo kyonka kya mu bino bipwilo bisamba-bibidi, Kidishitu musanguke kyakanenepo mayampe nansha dimo!

Laodesea kyadi Kibundi Mwadi munanga lupeto binyinge mwanda Mwadi ne kibiko kya mukolo. Kadi Kibundi kipete bikatampe Panopantanda. Kino Kibundi pokyatenkanibwe na mpumina, Laodesea wapelele bukwashi bwatambile ku Loma. Bekadi ba Kibundi kino'ki bekyobakulwile na lupeto lwa abo bene bampikwa bukwashi butamba kungi. Ke-bantu badi bekulupile bikata.

Kwikala mu bukata bwa bupeta ne tundubuko, Bene Kidishitu badi mu kutompibwa kukata abo byo badi belele meso abo enka kumwena kudi Leza kwa mobukila ne mobukila. Ke-bantu batompelwe na mifwatakanyo inena'mba kushikatyija kwa bumi bululame i enka kwikala na bupeta. Ne dyalelo bavule bongolwanga enka namino mu uno muswelo.

Laodesea kyadi kadi Kibundi Mwadi mupungwa bivwalwa. Ke-kuntu kufula kufula kwa Kibundi kwadi kumuninwe mikoko na myoya yao yapungilwe bivwalwa bya misombelo ifitulula. Bekadi ba Laodesea badi betatula kulondakana na bivwalwa byabo bya myoya.

Kadi Laodesea kyadi Kibundi kya budimye. Kabidi bundapi bwabo bwadi bulemenene pabidi – bundapi bwa matwi kadi ne bundapi bwa meso. Bakatetela babo badi bapotelwele buno bundapi bwa kushinga mu matwi nansha mu meso.

Bene Kidishitu padi bafwatakenye amba bakokeja kwendelela mu bumi pampikwa Kukulupila mudi Mfumwetu kasuku. Padi kadi kebalangilepo mo kyadi kibafwaninwe kwikala na bundapi bwa Muya-Ujila kwibondapa meso ne matwi abo a mutyima'. Bayukile ne kwitabija bubinebine bwa Leza mudi Kidishitu ino meso abo asabilwe kebakisakepo Kidishitu mumi mu bwabo bumi (3:18).

Polo wafundije'mba kyadi kilubo ku Bene Kidishitu kukulupila'mba kuyukidija kwabo pangala pa Leza ko abko kobadi basakidila pa mwanda wa lupandilo lwabo. Kumfulo kwa mukanda wandi ku Kipwilo kya Kolose, Polo wabwejako ino Myanda, 'Kupwa kutanga uno mukanda, tumina' o ne

bakwabo. Kadi i biyampe kuyuka shi ubatangwe ne mu Kipwilo kya Laodesea' (Bene Kolose 4:16-17).

Buyuki bwa bubinebine bwa Leza butambulwe myanda inenwe ne misonekwe nabya i biyampe, ino divule itwalanga Bene Kidishitu kukimbidila kipwano kya kasuku na Leza. Kino kekyafikile mu Kipwilo kya Laodesea ehe (Kusokwelwa 3:20).

BUKAMONI BALWITABIJO LWA BINEBINE

Kidishitu musanguke wanene kudi Yoano'mba, 'Kino kyo kyonakukoma kusonekela Kipwilo kya Laodesea. Ino i myanda ya Umo udi bu Amena (Yesu aye mwine). Kyokya kyaleta bukamoni i kyabinebine. Aye ye wendeja bipangwa byonso bya Leza' (3:14).

Twikele mu ntanda yotutanamo bu-mpikilwa kukulupilwa mu miswelo yonso. Bubinebine bubwaninine butanwa enka mudi Kidishitu kasuku kandi. Baledi ba bipwilo bakokeja kukomenwa, ino Kidishitu, ye Kamoni kabinebine aye kakomenwapo ehe.

Kishima 'Amena' kitamba ku kishima kya Kihebelu kitenga bubinebine. Akyo kino kishintulula'mba 'I amo bine', badi banena'mba, 'Le byanena i bine kadi i bine nyake!'

Kungalwilo kwa kupanga Kidishitu wadiko kadi aye ukekalanga'ko ka ne kumfulo kwine. Kidishitu wadi wikeleko kumeso kwa ntanda kupangwa, witukungila kwituletela Lupandilo lobe ne lwami kadi ne kwitwita monka mu kipwano kya n'Aye kya kuladila monka nyeke ne nyeke-ke!

PUJA LUDILO UDI MODI

Ebiya Yesu wanene'mba, 'Ndyukile bilongwa byobe. Kadi ndyukile byodi lufufumya' (3:15). Bino binenwa byandi bilombola lupimo lutuntulu lwa pa byamushipiditu. Ino abo kebasakilepo kwalamuka ehe.

Kuno kekwadipo Yezebele ku kino Kipwilo kadi kekwadipo bilongwa bikwabo bibi. Kadi abo kebadipo bamwene bu mwanda muTalapo, yao ngiya bukidi! Kwatyija kyodi nakyo, kekwakikalapo wakukusompola kilukwa kyobe. Kusokwelwa 3:11).

bi kutota nansha ke bilezaleza. Kadi kobadi kekwaikelepo nansha kupangwapangwa mwanda wa kupela kutota mulopwe wa Loma mpikila.

Mwanda mukatampe kobadi badi kebayukilepo Kukulupila kwabinebine mudi Leza. Bumi bwa Kipwilo kyabo mu kitatyi kya ndoe kekwadipo buleta ntumbo kudi Leza. Kisanso ne lwitabijo byadi na lufufumya kukaba'byo mpikila.

Mu ludimi lwa Kingidiki, kulala kokunena'mba 'kotalaladila kwa nya' kadi kukaba kushitulula 'kukabididila'. Le i namani motukokejeja kutenga kintu kikabe? Le i namani motwikadila shi tufwanene'ko ? Byobiya Kidishitu'mba, 'pa mwanda kukukaba kudi, kadi ku kotalala kudi, udi lufufumya, ami nami nkakulasa' (3 :16).

Kino i kyakanwa kimo kyonka kyesambile kisanso, lusa, lulekelo kadi ne bukankamiki, na musoñanya wa patokelela ku bantu bandi. Byonso bibidi kidye ne kisanso i mwikadilo wa Leza Mwinebukomobonso bitamba mu kyakanwa kya Yesu Kidishitu. Ku kyakanwa kyandi kutamba kipeto kya bui kubidi kyamwene Yoano mu kimonwa kyandi (2 :12). Uno o mwanda wa Leza wa bukomo bwa (1) konakanya ba bu-ngitu kadi (2) ne kukankamika byobya bilumbuluke. 'Kijingululanga milangwe kadi ne bifyo bya mutyima' (Bahebelu 4 :12).

Kino Kidishitu kyo kyadi utopeka kipwilo kya mu Laodesea: kewadipo bumi bwa Kidishitu mubukata mwabo. Keadipo baleta bukamoni buyampe bwa Leza Mwinebukomobonso ku bampikwa kwitabija badi panja pa kipwilo ehe; kekwaikelepo nansha kingelengele nansha kimo kyalongokele mu dijina dya Yesu mu kipwilo kyabo.

Le namani motukokejeja kwikadila bantu bakokeja Leza kwingidija ? Polo watela majina a byabuntu bya Mushipiditu mu Bene Loma 12 ne mu Bene Ngalatea 5. Tudi na Mushipiditu wa Leza motudi ne kupityila poudi tukunkujibwa ne kuba mingilo milumbuluke. Ketukokejapo kulonga byasaka poso enka shi tubapuja motudi. Kino kifika shi enka tuikala kupityija kitatyi mu kifuko kya Leza, monka mu kumulomba'ye (Luka 11 :13).

KETWAKINGIDILA MUNTU, POSO ENKA LEZA KETE

Kidishitu bine unena ku kino kipwilo amba, 'Ami ne Leza wa mukao; mudi bami. Nkikemulekapo kutempa kwingidila bamfumwenu babidi ehe (Mateo 6:24). Nkikasakepo mingilo yenu kodi kwikala ya lufufumya. Kinengeja kubela'. Yesu Kidishitu usaka kwipana kwa kwipaninina mu kumusangaja ne kumwingidila Aye. Shi keamopo, ukasumbula byonso byotwingila'bi.

Mulangwe wa kwikala 'mu mudilo pa mwanda wa Kidishitu' ulengeja bantu bamo kufwatakanya'mba i kusaka'tu kukela bantu mityima, mwanda wabasakidile kwipaninina ku mingilo ya Bwine-Kidishitu moisakilwa kwikala dyalelo. Ino uno mudilo utamba kudi Yesu, keutambepo kotudi ehe. Yoano Mubatyiji wanene pangala pa Yesu amba, 'Aye ukemubatyijanga mu Muya Ujila ne mu mudilo' (Mateo 3:11).

Dyalelo dino'di, shi ketumonepo bantu bapwibwa misongo yabo ne kumona bwanapabo, mwanda Kipwilo kibabulwe bukomo ne lupusa lwalaile Yesu. Tubapingakanya Bukomo bwa ndi na lupaka lwetu. Kino

kyokyamwekele mu Kipwilo kya Laodesea. Ke-bantu bekulupile mu bupeta bwabo ne mu mingilo ya abo bene kudi Mfumwetu. Kabidi bajimije butangidiji bwa na Mfumwetu kadi ne Bukomo bwa Muya-Ujila. Kipa kya bino byonso batambwile kutendelwa na bantu pa kyaba'ko kya kutendelwa na Leza (Yoano 12:43). Ke-bantu batompele kwingidila bamfumwabo babidi kumfulo kwine bakomenwe.

LE WI MPETA KU MUTAMBA WA LEZA?

'Abe unena'mba, ami ne mpeta... kibudilwepo kintu nansha kimo, ino kumwenepo amba wi kimona-malwa, mulanda wa kwilanda panshi, mpofu kadi mutaka' (Kusokwelwa 3:17). Ke-bantu badi na tunyinga minwe twa lupeto lungi ku minwe yonso yabo, ino aye Yesu amba i balanda ku mushipiditu. Bene Kidishitu ba kino Kipwilo befwatekenye bu bampeta, i bine badi'bo – kulondakana na bya bupeta bya ino ntanda! Badi na mitatulo ya kwitatula pa mwanda wa Kibundi kyabo. Kadi betatwile ne pa mwanda wa mashikola a kiñanga adi mu kibundi kyabo, ne bibiko bya mpeto ne mingilo mikata yadi ipunga mabwija ino mwiko kebadipo bapana ntumbo kudi Leza ehe.

Poso kityetye kyashele kyo kyadi kipanwa mu kino Kibundi kipete nansha ke ku Kipwilo kyakyo kine. Kekwashelepo bupyani bwa bya mushipiditu ehe. Yesu waelele lukindi pangala pa mpeta umo wadi kidimye. Ke-muntu waubakile tupala mwakubika bya mwangulo wandi ino aye Leza wamunena'mba, 'Abe kileletwa! Bufuku buno nkatekuna muya obe... uno o muswelo ukekala ku yewa ense wibikila bintu byandi aye mwine pampikwa kwikala bu mpeta mudi Leza' (Luka 12:16-21).

- Le mwanda'ka waityile bampeta bu balanda ? Mwanda badi enka na kityetye kya kulambula mu bulopwe bwa Leza.
- Le mwanda'ka waityile bantu na meso abo, bu bampofu ? Mwanda badi bampofu ba mutyima kubulwa kumona byabinebine bya Leza.
- Le mwanda'ka waityile bantu bavwelwe, bu badi mutaka ? Mwanda kebadipo na mutwelo wa Leza wa bupandulwemo.

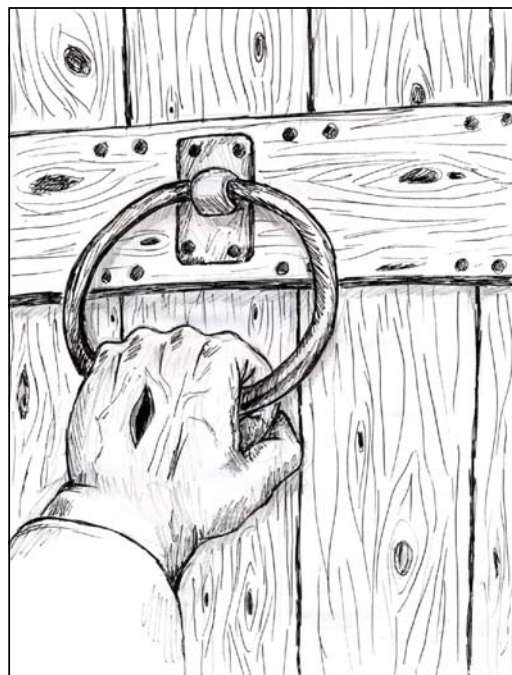
MUDINGIDI WAKWANWA

'Ano o madingi ami...' (Kusokwelwa 3:18). Kino Kipwilo kyadi mu makambakano kadi kyasakilwe kutambula bukwashi kudi Mudingidi Wakwanwa. Mupolofeto Isaya wetulombola amba Kidishitu, i Mudingidi Wakwanwa, ukaya difuku dimo kubikala bu mulopwe Panopantanda (Isaya 9:6). Pamo bwa muñanga (katetela), nansha ke mudingidi udi na buleme butyetye shi ketukengelelepo madingi andi a tunangu!

Le i madingi'ka a momwa mulu? Yesu wanene'mba, 'Potai kondi nsahabu misungululwe. Nabya bine mukela bampeta. Potai kondi bivwalwa bitoka too byakuvwalwa. Byobiya nabya mukamona kufya bumvu bwenu

bwampikwa bivwalwa. Potai kondi bundapi bwa kwishinga bwa kunokenyenya mu meso enu. Byobiya nabya mukamona na meso enu' (3:18).

Leza unena'mba shi tubavwala bivwalwa bya Mwana wandi nabya tukamona kushikata ku mesa andi a masobo (Lwimbo Iwa Ñimbo 2:4; Mateo 22:11). Kidishitu uketuvwika na mitwelo yandi. Kadi wetulaile kwitushinga ke na bundapi'po bwadi mu Laodesea ehe. Ino shi ubalombe bundapi bwandi nabya bitato bikashilula kutamba mu meso obe ponkapo ukashilula kumona na meso obe a mutyima. 'Potai kondi, nabya kemupa meso. Nkemuputula meso enu. Bakomenwe kumona mwikadilo mwine wa Yesu. Kadi bakomenwe kukwatakanya ne kwendeleja byabuntu bya Mushipiditu wandi (Bene Ngalatea 5:22-23).

Mupolofeto Isaya walombwelwe amba bantu bakokeja kumona ne kwivwana ino kwivwaninija mpikila (Isaya 6:9-10). Kadi wamwene difuku diya kumeso dya 'boba kebevvana bakevvana byobyanya bisnekelwe mu muvungo. Kabidi boba bampofu nabo...bakamona' (Isaya 29:18).

Kyadi kyabuleme kudi Yesu kunena Kipwilo kya ku Laodesea'mba, 'Ndingilanga ne kufundija boba bonsenswe. Nanshi ikala wabinebine kadi vundamina bubu bobu' (Kusokwelwa 3:19). Aye witudingila ne kwitufundija Kabidi tufwaninwe kwikala bakumwivwana ne bansangaji ya kusakidila kwisasa.

Kidishitu watopekele kino Kipwilo ino kekunenapo amba walekele kwingila mubukata mwabo ehe. Aye wanene'mba, 'Boba bonakasanswa, nebadingilanga' (Bahebelu 12:6). Kidishitu webasenswe ne mu kwibadingila pamo. Kino kilombola patokelela kisanso kyandi kya pa bonso bakwitabija. Leza i waktendelwa!

KIDISHITU WIMENE PA KIBELO

Ebiya Yesu wanena'mba, 'Talapo byoñimene pa kibelo ntutula'. Kino i kibelo kya mityima yetu. 'Yewa wakwivwana diwi dyami, kadi anshitwile kibelo, nabya nkatwela Mwadi kadi nkendi nandi. Kadi aye nandi kadi nami' (3:20).

Kidishitu welombola patoka mwaikadile pabwipi na bantu bandi. Aye unena kotudi'mba, 'Ami ngidi pabwipi kadi kitatyi kyo kyonso nkafika po mushitula mityima yenu. Nsaka kudya nenu. Nsaka kwimwivwana, nsaka

kwenda nenu pamo kadi nsaka kwikala nenu mu kipwano. Nsaka kwikadidila mu mityima yenu. Nkendelela kututula. Nkyendelelepo ehe’.

Kidishitu musanguke wakungila kitatyi kilampe Kipwilo kya Laodesea kumushitwila. Ketwakalekapo kwipangula, ‘Mfumwetu, le mpango’ka yodi nayo pa bumi bwetu kadi ne pa kipwilo kyetu ? aye ukimba muntu nansha ke kipwilo kyakwipaninina.

Mu binenwa bya Mfumwetu ku kipwilo kya Laodesea kudi bukakankamiki bwa muntu kasuku kandi, ne ka muntu kyaba kilampe udi kipwano na uno witusenswe binebine, ke Yesu kadi. Aye usaka twikale mwetusakile twikale – bakumusakidila kubikala mu bumi bwetu kadi ne kusakidila kumwingidila.

‘Boba bakunekenya, kebapa lupusa lwa kushikata nami pa luona lwami, monka ami monanekenyenye kadi nakashikata na Tata pa luona lwandi’ (3 :21).

LUPETO LUPANA BUKOMO BWA KITATYI

Lupeto ludi na bukomo kadi lupeto lukokeja kukwasha kupwa myanda imoimo ikoleja. Kabidi lupeto lukokeja kuleta kukokolokwa. Ino nansha i nenki’u kekiplapo kukulupila lupeto mu byonso byotusaka. Ino ku yewa wakunekenya kino kitompibwa ne kutula lukulupilo lwandi mudi Leza (Yawe), Leza Mwinebukomobonso, nabya Kidishitu ukamupa lupusa lwa kukashikata nandi pa luona lwa Shandi.

Yesu ushikete pa luona lwa Shandi. Aye i Kidishitu, kadi aye i Amena kadi i Kamoni Kabinebine kudi Leza. I aye muledi wa bipangwa bya Leza kadi i aye neka Alufa ne Omega. Aye i Leza mwine, Mwinebukomobonso. I aye uleta madingi kadi ne Kidye kya bu-Leza. Misusa isamba-ibidi twiwwana lwito lwa bukidi lwa’mba, ‘Boba badi na matwi bevwane kyokya kinena Muya-Ujila ku bipwilo’ (3:22).

‘Boba badi na matwi...’ kokunena’mba muntu enselele! Bino bintu ibishintuluke kodi! Busapudi bwa Kidishitu ke mwanda’po upita nansha wa kifuko kimo ehe. Abo i mwanda wa nyeke ne nyeke-ke kadi wa ku bantu bonsololo.

Wisambilepo’bidi :

1. Le Yesu wesambile ne bintu bilumbuluke pangala pa Kipwilo kya Laodesea ? Le bubika bwabo bukatampe ?
2. Le wikulupile enka mwendele lupaka lobe ? Le i kika kilengeja Bene Kidishitu kwiivwana bu badi mutyima-nteke?
3. Le i namani mokokeyeja kushintulwila Bene Kidishitu kebadipo kukukaba nansha ku kutalala? Le Yesu wesambe bika pobadi? (3:16).
4. Le Yesu ukumwene namani? Mulanda ? Mpofu ? Mutaka ? Le

mwanda'ka Leza wita mpeta bu mulanda ?

 Fwatakanya' bidi pa kino : Le byabinebine bya Kidishitu bibakunyongolola pamo ne kipwilo kyone kumutambula Yesu ? Kifwatulo-Yesu wimene ku kibelo kya mutyima obe ne pa kibelo kya kipwilo kyenu. Le i kika kiswa kwalamunwa'mba umwite atwele modi ?

 Kitatyi kya milombelo : Lombela monka mwanda wa umone Kipwilo kyenu monka mwikimwenene Leza. Lombela wivwane kyokya kinena Muya-Ujila kwalamuna bobbe bumi kyo akyo kadi kikaleta kupumputumunwa kwa kipwilo kyenu.

MYANDA YA MFULO

Muya Ujila wa Leza ukyendelela kunena kotudi kupityila pa ino mikanda isamba-ibidi ya ku bino bipwilo bya Kipwanino Kipya. Bavule batangile myanda ino'i badi na buntu bwa kwimana bidi ne kwivwana, kadi ne kulonda misoñanya ya Yesu Kidishitu, Mwana Leza! Mwinya wandi usamine konso kupityila pobadi!

Mukanda Ukola ufundija amba 'mu mafuku a kumfulo'a, Leza wesambile netu padi wandi Mwana' (Bahebelu 1:2). Kadi kintu kimo kisomenye Kidishitu mu bino bipwilo bisamba-bibidi i byobya bintu bisapula bukamoni bwa Aye mwine. Kabidi watopeka bintu bifya bukamoni bwa Bene Kidishitu mu bino bipwilo. Bino i bintu kebiletapo buleme pa dijina dya Yesu ehe. Kadi watokeja bintu biyampe byamwene kala mu Kipwilo ne Kipwilo.

Kupityila pa bino bipwilo bisamba-bibidi bya Kipwanino Kipya, Kidishitu wavuluja Kipwilo kyandi pi na pi mwanda'ka kidiko panopantanda. Ke pa mwanda'po wa akyo kine, ke pa mwanda'po wa bupeta nansha kwisangaja ehe ino i pa mwanda wa kusapula bukamoni bwa Yesu ne kuleta mitendelo kwadi. Aye utengele kotudi kwikala balwitabijo lwabinebine, ne tulate bantu bangi bamone kumuyukidija ne Muya Ujila ukakokeja kuleta Lupandilo kobadi. Bapanopantanda bafwaninwe kumona Kidishitu wingila mubukata mwa bakwitabija, ino yoshintulwilo ya kibikwa-binanu.

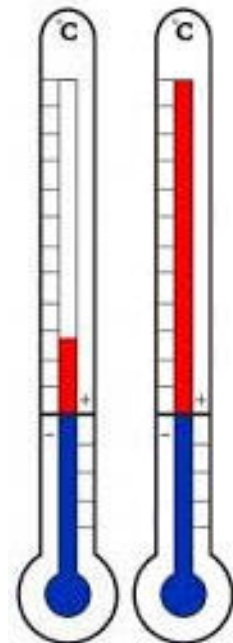
Mikanda ku bipwilo bisamba-bibidi i busapudi bwa bu-ujila. Bu-ujila ku Mwine Kidishitu umo bukalengeja bu-ujila ku kibumbo kyonso kya Bene Kidishitu. Kipwilo kekikokejapo kwikala kijila shi kekidipo na Bene Kidishitu bajila ehe. Mu mukanda ne mukanda mudi Kifundwa kya Kipwilo ne Kipwilo kadi ne kya Mwine Kidishitu ne Mwine Kidishitu. Kadi divule vuluka'mba i Kidishitu musanguke, yewa ushikete pa luponu lwa Leza Mwinebukomoboso, wisamba myanda ino'i ku bipwilo.

Byubakwa bya bipwilo bino bisamba-bibidi kebikidikopo dyalelo dino'di. Nansha i nabya Kipwilo kya Kidishitu aki kyendelela kitama pi na pi ino Kinenwa kya Leza kyangilwe ne kusapulwa kekyalamukangapo ehe. Akyo

kyantetwile ne kuvudijibwa mu mantanda mashiañane. Mukelenge Fred Morris, Mulembi wa mabuku a 'Publications Manne', unena'mba kusapulwa kwa Myanda Miyampe ya Leza kwenda kutama ka kutama ku bukomo bwa Muya Ujila wandi.

Tubalombe mutangi ense kwivwanija myanda ya Yesu kadi ne kwivwana kyokya kinena Muya-Ujila ku bipwilo dyalelo dino'di ku meso kwa Aye kujoka. Bantu bavule ibatonge kutota bilezaleza, byakala ne byapanopano, ibakankalwe kukimba Leza umo enka Wabinebine. Kebevwanijepo kyokya kibalongele Leza kupityila wandi Mwana. Shi abapele kujokela kudi Yesu Kidishitu, Mupandiji umo enka, kumeso kwa abo kufwa, nabya kebakapebwapo kadi kyaba monka kunyuma kwa lufu lwabo'mba bapande ehe.

Kongo ya kunyuma ya Bene Kidishitu mu bino bipwilo bisamba-bibidi bakomenwe kukokela bidyumu ne misoñanya ya Yesu. Ino badi tudi na katokwe kakwikala na byonso bibidi Kipwanino Kikulu ne Kipya pamo ke-bintu bisonekwa byabyo bitwitwa'mba twalamuke pa mutyima, tuvundamine bilezaleza byetu bya kala ne bya dyalelo bine kadi ne kushiya bumi bwetu bwa busekese bwine. Nabya ne mwingilo wa Yesu uketwaluja mu kipwano kyetu na Leza.

Tufwaninwe kwendelela na mwingilo wa Yesu: 'webakwatyilwe lusa. Ke-bantu badi pamo bwa mikoko yakubulwa mukumbi. Ebiya washilula kwibafundija bintu bivule' (Mako 6:34). Tufwaninwe kusangala Bufundiji bwa Yesu bwakutendelwa byo tukidi nabo dyalelo dino'di. Yoano wasonekele mu Myanda Miyampe yandi: 'Bino bintu byasonekelwe mwanda wa mwitabije amba Yesu i aye Kidishitu, Mwana Leza. Shi ubaitabija namino, ukekala na bumi bwa kuladila monka nyeke na nyeke mwanda kodi wandi' (Yoano 20:31).

Wisambilepo' bidi:

1. Le i pa bintu'ka Yesu byatendele'po bipwilo?
2. Le i kintu'ka kyakutendelwa kyalaila Yesu ku Bene Kidishitu babinebine?
3. Kidishitu wanena'mba, 'Nkaya pamo bwa ami ngivi mu bufuku...' kishintulula bika?
4. Shi Yesu wesambile dyalelo pangala ba bumi, bupeta, kwisangaja ku Mwine Kidishitu, kishintulula'ka?
5. Le i kika kyowayuka dyalelo pangala pa Mukanda wa Kusokwelwa?
6. Le bino bidyumu bya Yesu byadi enka bya ku bipwilo bya mu mafuku a Yoano, a?

Yesu ne Satana

Tamba kungalwilo, Satana watompele kukankaja mpango ya Leza mudi Yesu Kidishitu ya pa bana ba bantu. Satana kadipo na Bukomo pamo na bwa Leza ehe: aye i umo wa mu bipangwa bya Leza. Aye wadi mukulumpe wa bamwikeulu momwa mulu, ino wayulwa mitatulo kadi wasaka kudingamana pamo na Leza (Isaya 14:13-15; 1 Temote 3:6; Kusokwelwa 12:7-9). Kabidi mitatulo yandi yamulengeja kutombokela Leza.

Mitatulo i bubi kadi Leza ushikilwe bubi. Leza kekalapo na bubi mulu ehe, ponkapo Satana waelwa panopanshi. Bamwikeulu bavule bamulondele Satana. Nabo baelelwe na Satana nandi pamo. Yesu wamwene kino pokyalongekele (Luka 10:18). Bano bamwikeulu baponene bakikokele Satana ne dyalelo dino. Bamwikeulu bamulondele batelwa bu mishipiditu mibi nansha bu bandemona. kabidi abo ke Bayewa'po mubi ehe. Mwanda kudi Yewa-Mubi i umo enka, ke Satana kadi.

Leza imupe ino mishipiditu mibi bwanapabo kwendakana koku ne koku Panopantanda ya wapangile. Satana wibengidija bikata mu mpango yandi mibimibi; abo bano batompanga kongola bantu bakimba kwitabija byabinebine bya Leza. Nansha ke Yesu mwine watompelwe na Satana (Mateo 4:1-11). Yesu waingidije binenwa bya Kipwanino Kikulu kulombola Satana'mba i mbepai kadi kadipo nansha na dilondolodi nansha dimo ku Mukanda wa Leza. O mwanda mwine i kyabuleme kotudi kutanga Mukanda Ukola, ne Mukanda wa Kusokwelwa mwine, kwivwanija bubinebine bwao pangala pa Leza kadi ne kyokya kinena Muya Ujila dyalelo ku bakwitabija.

Fwatakanya' bidi pa kino: Le i bintu'ka bilumbuluke bikokeja kunena Yesu pangala pa Kipwilo kyenu dyalelo?

Kitatyi kya milombelo: Lombela mwanda wa kwalamuka pa mutyima ne kupumputumunwa kwa mu bobbe bumi kadi ne kwa Kipwilo kyenu kine kumo. Fwija bidi Leza pa byobya byalongele kadi ne pa bya kikilonga bine. Lombela kwivwanija mwanda'ka i bine kwalamuka mu bantu bakwabo divule kushilulanga na kwalamuka kwa batwe bene bidi.

[Revelation Pt 1 1e Kiluba rev 2018]

Publié et diffuse par :

Imprimés par :

Mise en page :

Manna Publications (UK)

**Dieu a permis que plus d'un demi million de commentaires
d'enseignement biblique Manne soient publiés en :**

Afrique du Sud, Angola, Arménie, Bénin, Bulgarie, Burkina Faso, Burundi,
Cameroun, Cambodge, Rép. du Congo (Brazzaville), Rép. Dém. du Congo
(Kinshasa & Katanga), Côte d'Ivoire, Egypte, Guinée Équatoriale, Ethiopie,
Ghana, Guatemala, Haïti, Inde, Kenya, Kosovo, Libéria, Malawi, Mali,
Mexique, Mongolie, Mozambique, Myanmar (Birmanie), Niger, Nigéria,
Pakistan, Rwanda, Serbie, Sierra Léone, Soudan, Swaziland, Tanzanie,
Tchad, Togo, Ouganda, Zambie et Zimbabwe

Ils ont été traduits en 42 langues dont 2 en Braille

Téléchargez plus de commentaires gratuitement sur :

<https://manna-publications.org.uk/French-downloads.shtml>

Également en anglais, portugais et espagnol.

Contactez-nous à : www.manna-publications.org.uk
En association avec Avail, UK organisme de bienfaisance
enregistré 1017386

MIKANDA KU BIPWILO BISAMBA-BIBIDI: Kusokwelwa 1 ku 3.

◆ Mwikadilo wabine wa Yesu wa bu Mwana Leza◆ Mwingilo wa Satana, mwikeulu walubile◆ Bibundi bya bubi bisamba-bibidi ne kishi kya'byo	◆ Bu-ujila bwa Kidishitu bubasakata pa bipwilo bisamba-bibidi◆ Bidyumu, mitendelo kadi ne milao itamba kudi Yesu◆ Musakilwa kwikadila bakomo mu lwitabijo lwa kasuku kobe

DINO DIBUKU dishintulula mashapita asatu mabajinji a bufumiki butamba kudi Yesu Kidishitu bwapene kudi Mutumibwa Yoano mu myaka mibajinji kunyuma kwa lusangukilo lwa Kidishitu. Kidishitu musanguke byadi Mwana Leza watume Myanda ku bipwilo bisamba-bibidi pa kino kitatyi na binenwa bya bukankamiki, kudingila kadi ne kudyumuna. Kadi wapana milao ku ense wakwitabija wimaninije monka mu lwitabijo. Buno bo Bufundiji bwa Kipwanino Kipya ku Bene Kidishitu dyalelo dino'di. Kikalengeja Muya Ujila kwalamuna bobbe butoty bwabinebine bwa Leza, obe muswelo wa mwikadila bu mulondi wa Yesu kadi ne kuleta 'mwinya wa Kidishitu' monka mu Kipwilo kyandi.

BILEMBWA bitelwa bu MANNE, mu bulungu'mba i (PUBLICATIONS MANNE) i bushintuludi bwa Mukanda Ukola bulembwe na Mukelenge Fred Morris (ku Amedika). Myaka mivule uno Fred ne mukaja'ndi Lorna bajokolokele pi na pi panopantanda kufundija ne kusapula. Ebiya pobajokele ku Ntanda yabo bashilula kulemba, kulupula kadi ne kupotoloja mabuku ano'a ku bifuko kwadi kyumwa kya Bufundiji bwa kitako bwa Bwine Kidishitu

NE DYALELO bilembwa bino'bi bibālamunwa mu ludimi lwa Kiluba mu muswelo upēla kwivwanija. Kepantu bileta Bufundiji bwa kitako ku bonso batangi, ku bana na shikola ba Mukanda Ukola kadi ne ku bafundiji ne ku bakulumpe ba kipwilo bene kumo.

MABUKU ANO i a kwifunda Mukanda Ukola kasuku kobe nansha kwifunda na kibumbo kya bantu. Ao akufundija bubinebine bwa Leza. Kadi akakukwasha kuyuka Mwana wa Leza, ke Yesu Kidishitu kadi. Ne kukukwasha'o kusapula lwitabijo lobe lwa mudi Leza ku bantu bakwabo. Kadi bidimo byo bidi bya Mukanda Ukola, bikakukankaja ku mashinda mabi mu bumi ne kukulombola kyendelemo kulonga, ne kukufwenya kudi Kidishitu. Abyo i bidibwa bya bumi bwa Bwine-Kidishitu.

TULOMBA'MBA wikale ne ndoe Mipya kadi ne Kisakwa mu bumi byoendelela kutanga Mukanda Ukola ne mashintuludi ano'a.

PUBLICATIONS MANNE

COMMENTAIRES BIBLIQUES DE BASE

«Bifibwe bya Bulopwe bwa Leza i bimupebwe» (Mako 4:11)